Samen zorgen we ervoor dat inwoners zelfstandig(er) kunnen wonen, leven en werken

Begroting na wijziging 2025

De Dienst Noordwest Fryslân

De Dienst Noordwest Fryslân
zo werkt het sociaal

HARLINGEN - TERSCHELLING - VLIELAND - WAADHOEKE

Dit is een publicatie van
De Dienst Noardwest Fryslân

Postadres
Postbus 4
8800 AA Franeker

Bezoekadres
Eise Eisingastraat 8
8801 KE Franeker

Contact
0517-380200
contact@sozawe-nw-fryslan.nl
www.sozawe-nw-fryslan.nl

Zo werkt het sociaal: uitvoering geven aan gemeentelijk beleid

Sinds 2021 is De Dienst een bedrijfsvoeringsorganisatie, is beleidsontwikkeling een taak van de gemeenten, en horen beleidsdoelen thuis in de begroting van de gemeenten Harlingen, Terschelling, Vlieland en Waadhoeke. Onder het motto ‘zo werkt het sociaal’ dragen we bij De Dienst iedere dag bij aan de uitvoering van het gemeentelijk beleid en van landelijke wet- en regelgeving. In deze begroting hebben we een hoofdstuk toegevoegd over de projecten die wij in 2025 oppakken rond actuele beleidsthema’s in het lokale, regionale en nationale sociaal domein.

Hoe geven wij bijvoorbeeld invulling aan het Beleidskader Bestaanszekerheid? Kunnen we een doorstroom van Wmo-dagbesteding naar P-wet (beschut) werk realiseren? Kan onze strategische inkoop en contractmanagement bijdragen aan het betaalbaar houden van de Wmo en de Jeugdwet? Hoe bereiden we ons voor op de Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer (WMEBV), die digitale bereikbaarheid van overheidsinstellingen voorschrijft? Deze thema’s, en nog veel meer, ziet u terug in deze begroting 2025.

Ook nieuw is de begroting in één oogopslag. Veel gemeenten publiceren ieder jaar een publiekssamenvatting van hun begroting, met op hoofdlijnen de bestedingen in de verschillende domeinen. Dit jaar hebben wij geprobeerd om ook zo’n ‘begroting in één oogopslag’ te maken. Niet voor in de krant, maar voor u, lezer, om een indruk te krijgen van de samenstelling van de groep inwoners die gebruik maakt van voorzieningen uit de Wmo, Jeugdwet, Participatiewet of armoedebestrijding. We moeten toegeven dat het een pittige opgave was. Want hoe breng je alle nuances uit al die tabellen en cijfers terug in enkele totaalbedragen en kengetallen? Toch denken we dat we een aardig beeld hebben kunnen schetsen op Noordwest-niveau én per gemeente. We zijn heel benieuwd naar uw reactie!

Marja van der Meer, voorzitter Bestuur
Marius Jellema, Directeur

BEGROTING NA WIJZIGING 2025

SOCIAAL DOMEIN NOORDWEST FRYSLAN

De Dienst

Samen zorgen we ervoor dat inwoners **zelfstandig(er) kunnen wonen, leven en werken**

VERDELING KOSTEN OVER DE PROGRAMMA'S

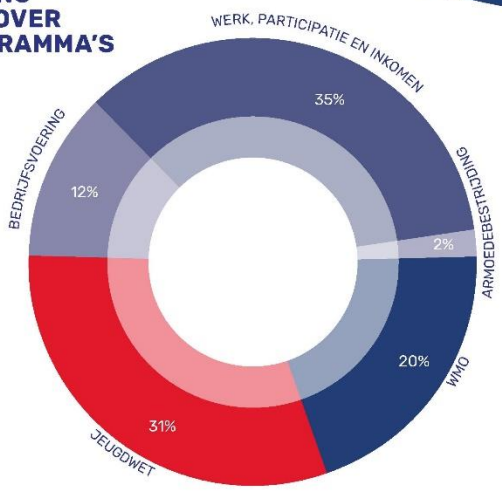

AANTAL CLIËNTEN/HUISHOUDENS PER PROGRAMMA

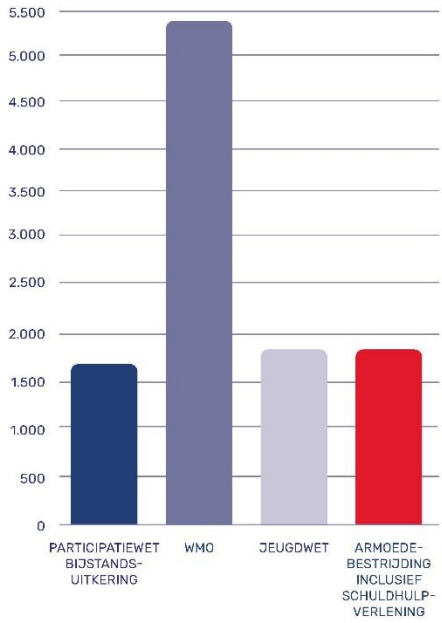

KOSTEN BEDRIJFSVOERING

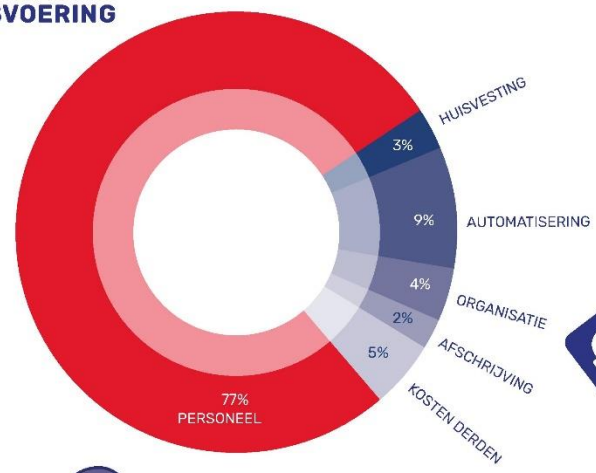

TOTALE KOSTEN

€ 90.518.854

AANTAL INWONERS MET EEN VOORZIENING VIA DE DIENST

9.295

PERCENTAGE INWONERS MET EEN VOORZIENING VIA DE DIENST

13%

WERK, PARTICIPATIE EN INKOMEN

TOTAAL GEMEENTELIJKE BIJDRAGEN

€ 31.299.586

PERCENTAGE INWONERS MET BIJSTANDS-UITKERING

4,14%

GEMIDDELDE BIJSTAND PER CLIËNT

18.447

BUDGETTEN
X 1000

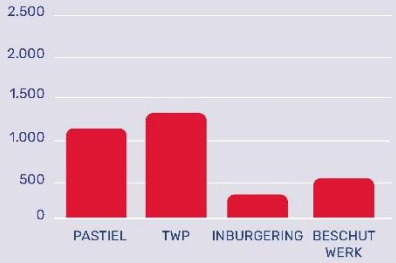

ARMOEDEBESTRIJDING

TOTAAL GEMEENTELIJKE BIJDRAGEN
€ 2.072.239

AANTAL CLIËNTEN
1.735

AANTAL CLIËNTEN PER REGELING

WMO

TOTAAL GEMEENTELIJKE BIJDRAGEN
€ 17.959.840

AANTAL CLIËNTEN
5.408

AANTAL VOOR-ZIENINGEN
11.274

GEMIDDELDE BESTEDING PER CLIËNT
3.321

LEEFTIJDSVERDELING IN %

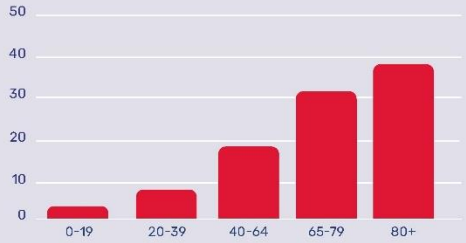

AANTALLEN PER VOORZIENING

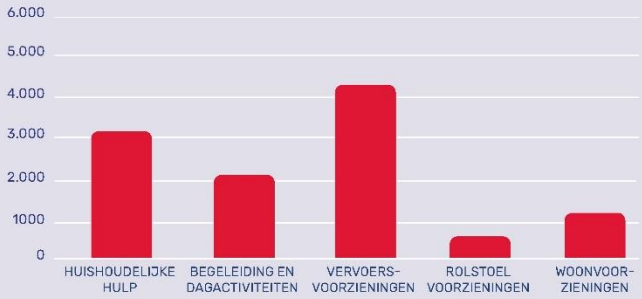

JEUGDWET

TOTAAL GEMEENTELIJKE BIJDRAGEN
€ 27.955.233

AANTAL CLIËNTEN
1.737

AANTAL VOOR-ZIENINGEN
2.846

GEMIDDELDE BESTEDING PER CLIËNT
16.094

LEEFTIJDSVERDELING IN %

AANTALLEN PER VOORZIENING

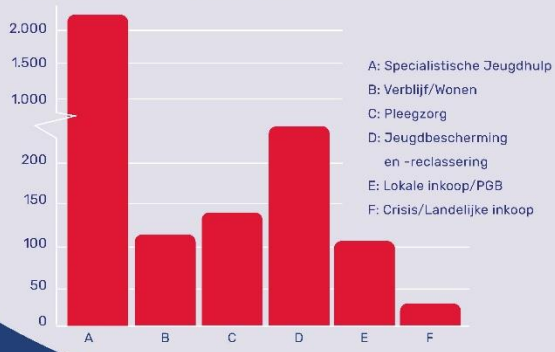

PERCENTAGE KOSTEN PER TOEGANGSPOORT TOT JEUGDHULP

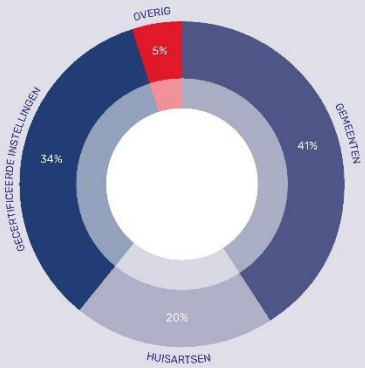

PERCENTAGE CLIËNTEN PER TOEGANGSPOORT TOT JEUGDHULP

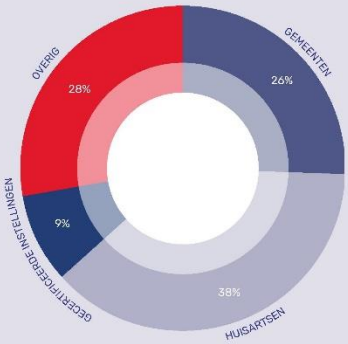

Inhoudsopgave

Zo werkt het sociaal: uitvoering geven aan gemeentelijk beleid **3**
1 De begroting in een oogopslag **4**
2 Samenwerkende partijen in het sociaal domein **7**

Ambities en actuele thema's **9**

3 Ambities **10**
4 Actuele thema's in het sociaal domein in 2025 **11**
4.1 Algemeen 11
4.2 Programma Armoedebestrijding 11
4.3 Programma Werk, Participatie & Inkomen 12
4.4 Programma's Wmo en Jeugdwet 14
4.5 Programma Bedrijfsvoering 16

Risico's en weerstandscapaciteit **18**

5 Paragraaf Risico's 2025 **19**
5.1 Inventarisatie van de weerstandscapaciteit 19
5.2 Omvang weerstandscapaciteit 19
5.3 Risico's begroting na wijziging 2025 20

Financiële begroting na wijziging 2025 **21**

6 Financiële Begroting na wijziging 2025 **22**
6.1 Programmabegroting na wijziging 2025 22
6.2 Programmabegroting Werk, Participatie en Inkomen 26
6.3 Programmabegroting Armoedebestrijding 30
6.4 Programmabegroting Jeugdwet 32
6.5 Programmabegroting Wet maatschappelijke ondersteuning 36
6.6 Begroting Bedrijfsvoeringsorganisatie 38
6.7 Begroting EMU-saldo 41
6.8 Begroting vermogen en financieel resultaat 42
6.9 Meerjarenraming 43
7 Besluit tot vaststelling **45**

Bijlagen **46**

Bijlage A: Verdeelsleutel kosten Bedrijfsvoering **47**
Bijlage B: De GR De Dienst Noordwest Fryslân **48**
Bijlage C: Uitgangspunten begroting na wijziging 2025 **49**
Bijlage D: Beleidsindicatoren **53**
Bijlage E: Berekening weerstandsvermogen bedrijfsvoeringsorganisatie **55**
Bijlage F: Begrippenlijst **56**

2 Samenwerkende partijen in het sociaal domein

Inwoners met een hulpvraag in Noardwest-Fryslân krijgen met verschillende instanties te maken. Welke dat zijn, verschilt per hulpvraag. Voor vragen over werk en inkomen zijn dat vooral De Dienst en Pastiel. Voor vragen rond bijvoorbeeld zelfstandig wonen of opvoeden zijn de gebiedsteams, huisartsen en zorgaanbieders de belangrijkste partijen. Bij armoedebestrijding spelen de gebiedsteams, De Dienst en onder andere de jeugdfondsen een grote rol. Het verschilt dus per wet of programma wie beslist over passende ondersteuning.

De rol van De Dienst in het sociaal domein
Voor inkomensondersteuning – de bijstandsuitkering en de regelingen voor armoedebestrijding – vormt De Dienst zelf de toegang tot het Sociaal Domein. Wij verzorgen de cliëntgesprekken, de afhandeling van de uitkeringsaanvraag en de uitbetaling van de uitkeringen. We adviseren en ondersteunen de inwoner bij participatie of re-integratie naar werk, met ondersteuning van Pastiel, re-integratie-bedrijven of welzijnsorganisaties. Voor de Wmo en Jeugdwet voert De Dienst verschillende backofficetaken uit, zoals administratie, het informeren van cliënten over de indicatie en de voorwaarden, opdrachtverlening en betaling aan zorgaanbieders. Daarmee ondersteunen we de gebiedsteams en de samenwerking in de keten.

Onze bedrijfsvoering ondersteunt al deze werkzaamheden met onder andere:
- Inkoop en contractmanagement voor aanbieders en leveranciers van ondersteuning uit de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet
- Rechtmatigheids- en kwaliteitstoezicht op die aanbieders en leveranciers
- Monitoring en verantwoording van budgetten en bestedingen
- Beheer van cliënt- en financiële applicaties en de dataprivacy en -security.

Infographics: wie doet wat?
In deze begroting staan infographics die in beeld brengen welk pad inwoners met een hulpvraag bewandelen in het sociaal domein, en welke partijen samen de ondersteuning organiseren. Ze geven inzicht in waar de keuzes voor inzet van ondersteuning en de bijbehorende bestedingen gemaakt worden. In iedere infographic duiden we bovendien de rol van De Dienst.

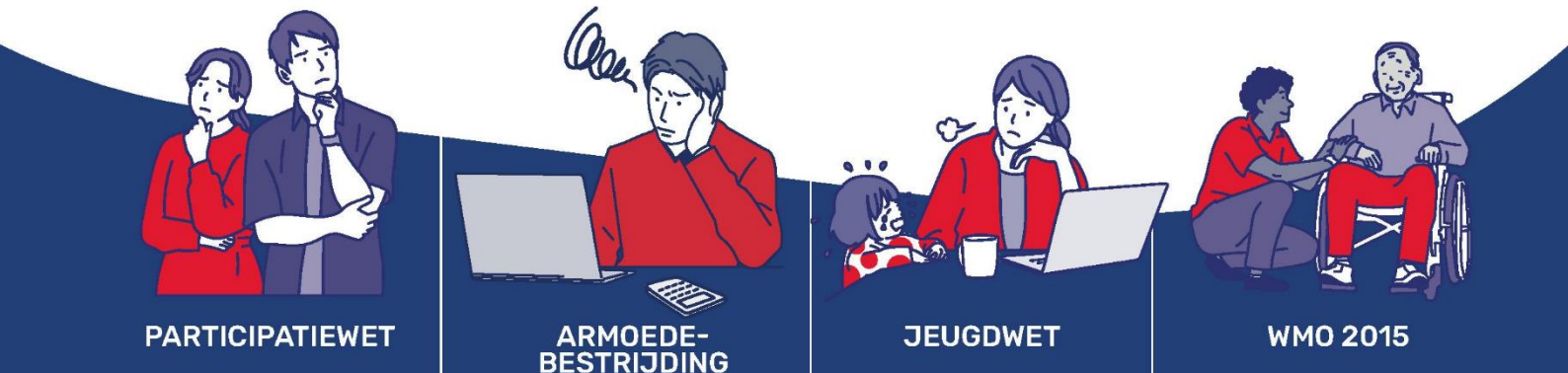

Het fundament van het SOCIAAL DOMEIN

in Harlingen, Terschelling, Vlieland en Waadhoeke

Samen zorgen we ervoor dat inwoners zelfstandig(er) kunnen wonen, leven en werken

HET RIJK

Landelijke wetgeving vormt de basis voor lokaal beleid

- Participatiewet
- Wmo
- Jeugdwet
- Inburgering
- IOAW (Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Werkloze werknemers)
- IOAZ (Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandigen)
- Bbz (Besluit bijstandverlening zelfstandigen)
- Schuldhulpverlening

GEMEENTEN HARLINGEN, TERSCHELLING, VLIELAND EN WAADHOEKE

Beleidsmedewerkers ontwikkelen beleid

Gemeenteraden besluiten over verordeningen

Colleges van B&W besluiten over beleidsregels

PARTNERS

Veel beleid komt tot stand in samenwerking met provinciale en (boven-) regionale partners als Arbeidsmarktregio Fryslân, Sociaal Domein Fryslân, GR Fryslân West

UITVOERING

PARTICIPATIEWET | ARMOEDE-BESTRIJDING | JEUGDWET | WMO 2015

Ambities en actuele thema’s

Gemeenten stellen een programmaplan op voor het sociaal domein. Dat is een belangrijke basis voor onze dienstverlening aan inwoners, gemeenten en samenwerkingspartners. In dit hoofdstuk staan de ambities die de basis vormen voor onze dienstverlening, en op welke actuele thema’s we ons in 2025 richten.

3 Ambities

Onze ambities vormen de basis voor alles wat we doen. Ze lopen als een rode draad door al onze basisdienstverlening, projecten en contacten met onze omgeving. Ze helpen ons keuzes te maken, focus te houden en de inwoner centraal te zetten.

Ambitie 1: We gebruiken Duidelijke Taal
De laaggeletterdheid onder de inwoners is groot. Daarom is het belangrijk om duidelijk en begrijpelijk met onze inwoners te communiceren. Zodat iedereen in onze samenleving mee kan doen. Door duidelijke taal begrijpen inwoners beter wat we van ze vragen en waar ze recht op hebben. Dat vergroot hun zelfredzaamheid. We gebruiken duidelijk taal in alles wat we zeggen, doen en schrijven. Voor onze inwoners én andere doelgroepen.

Ambitie 2: Digitale en fysieke dienstverlening
Ieder mens is anders, met eigen behoeften, ervaringen, kennis en kunde. Daar passen verschillende vormen van dienstverlening bij, zowel fysiek als digitaal. Met oog voor de voorkeuren en behoeften van individuen kan elke inwoner meedoen en versterken we zelfredzaamheid.

Ambitie 3: Werken vanuit vertrouwen
Als het vertrouwen van de overheid in burgers laag is, doen mensen minder beroep op voorzieningen. Dat verzwakt de bestaanszekerheid. Daarom werken wij vanuit vertrouwen: we erop dat de inwoners die hulp aanvragen dit ook echt nodig hebben, dat zorgaanbieders de zorg leveren die nodig is en dat de medewerkers doen wat voor onze inwoners het beste is - binnen de kaders van de wet.

Ambitie 4: Ontwikkeling van medewerkers
De arbeidsmarkt is structureel veranderd. Het belang van goed personeel aantrekken en behouden is nog nooit zo groot geweest. Dit willen we bereiken door ontwikkelkansen te bieden, een goede balans tussen werk en privé en een open werksfeer. Zo geven we medewerkers het vertrouwen om dat te doen wat het beste is voor onze inwoners.

Ambitie 5: Verstevigen van samenwerking
Kijken naar de mens als geheel vraagt altijd om een integrale aanpak. Om inwoners zo goed mogelijk te helpen in de vraagstukken waar zij voor komen te staan, is een goede samenwerking in het sociaal domein noodzakelijk.

4 Actuele thema’s in het sociaal domein in 2025

In dit hoofdstuk beschrijven we actuele thema’s in het sociaal domein, en waar wij ons in 2025 binnen die thema’s op richten.

4.1 Algemeen

Samenwerkingsovereenkomst (SOK) gemeenten en Dienst

Gemeenten en De Dienst hebben in 2024 een samenwerkingsovereenkomst (SOK) opgesteld. De overeenkomst bevat afspraken rond onder meer kwaliteit van de dienstverlening aan inwoners, afspraken over het kunnen meedenken en anticiperen tijdens beleidsvoorbereiding door de gemeenten en een zo eenduidig mogelijke opdracht aan de Dienst voor onze basisdienstverlening. In 2025 geven we uitvoering aan de hernieuwde samenwerkingsafspraken met de deelnemende gemeenten. In de samenwerking met beleid streven we naar uniformiteit in ons aanbod voor de vier gemeenten en waar nodig leveren we maatwerk.

4.2 Programma Armoedebestrijding

Schuldhulpverlening en Beleidskader Bestaanszekerheid

In 2024 presenteerden de gemeenten Harlingen, Terschelling, Vlieland en Waadhoeke het Beleidskader Bestaanszekerheid 2024-2028. De Dienst is daar actief bij betrokken geweest. Beleidsmakers werken nu aan nieuw beleid voor Schuldhulpverlening en Bestaanszekerheid, waarvoor ze de uitgangspunten uit het beleidskader gebruiken.

Meer lezen:

Beleidskader: Bestaanszekerheid 2024-2028

In 2025 en de daarop volgende jaren zorgen wij, samen met de gemeenten, voor de implementatie en uitvoering van dat nieuwe beleid. Zodat financiële problemen bij onze inwoners zo veel mogelijk worden voorkomen, dat meer inwoners meedoen in de samenleving en daar geen financiële belemmeringen bij hebben.

Gebruik van minimaregelingen verhogen

Binnen De Dienst besteden we veel aandacht aan het bereiken van minimahuishoudens en het verhogen van het aantal aanvragen voor minimaregelingen. Zodat zo veel mogelijk inwoners ontvangen waar zij recht op hebben. Dit doen we onder andere als volgt:

- We analyseren dossiers van bijstandsontvangers om onder andere te beoordelen of de inwoners gebruik maken van alle regelingen waar ze voor in aanmerking komen.
- We voeren Financieel Fit-gesprekken met inwoners die vanuit de bijstand aan het werk gaan en bespreken op welke regelingen ze in hun nieuwe financiële situatie recht hebben.
- We monitoren welke inwoners voorheen gebruik maakten van regelingen, maar dat nu niet meer doen. Deze inwoners attenderen we op de regelingen.
- We werken samen met maatschappelijke organisaties zoals Humanitas, Schuldhulpmaatje en de Vroegsignaleerders van de Gebiedsteams.
- We ontwikkelen jaarlijkse een folder met alle minimaregelingen
- We plaatsen advertenties in huis-aan-huis-bladen en informatie via socials over de regelingen.
- Op onze website kunnen inwoners met De Opwegwijzer ontdekken op welke vergoedingen ze mogelijk recht hebben.

Meer lezen:

Artikel: Vergelijking Friese Minimaregelingen

Artikel: Financieel Fit-gesprekken

Folder: Alle minimaregelingen in Noardwest Fryslân

Online hulpmiddel: De Opwegwijzer

Alleenverdienersproblematiek: tijdelijke overbruggingsregeling

Er is een groep huishoudens die door een samenloop van fiscaliteit, toeslagen en sociale zekerheid onbedoeld onder het bestaansminimum terechtkomt. Het gaat om huishoudens waar één partner een uitkering heeft, zoals bij werkloosheid of arbeidsongeschiktheid, en de ander weinig of geen inkomen. Het Ministerie van SZW werkt aan de Wet tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek - een overbruggingsregeling voor de periode 2024-2027, vooruitlopend op de structurele oplossing die per 2028 beschikbaar moet zijn via de Belastingdienst. In 2025 gaan we samen met beleidsmakers van de gemeenten, aan de slag om de betreffende huishoudens te compenseren via de bijzondere bijstand.

Meer lezen:

Wetsvoorstel: Wet tijdelijke regeling alleenverdieners-problematiek

4.3 Programma Werk, Participatie & Inkomen

Implementatie programmaplan Participatiewet in balans

In de afgelopen jaren is duidelijk geworden dat wetgeving die bedoeld is om mensen te ondersteunen, doorschoot in de nadruk op oneigenlijk gebruik en fraude. De gevolgen daarvan hebben mensen hard getroffen. Onder meer het toeslagenschandaal maakt duidelijk dat de overheid niet altijd functioneert zoals zij zou moeten. Bovendien blijkt het sociaal minimum niet in alle omstandigheden een voldoende en zekere basis te bieden.

Het programmaplan Participatiewet in Balans omvat een aantal wetwijzigingen en herzieningen van de Participatiewet. Gericht op een balans tussen bestaanszekerheid, re-integratie en handhaving.

Meer lezen:

Programmaplan Participatiewet in Balans

De Participatiewet in balans wordt in 2025 geïmplementeerd. Hierop vooruitlopend hebben wij al verschillende aanpassingen gedaan. Zo hebben we in 2024 ingezet op onze ambitie Duidelijke Taal door het gebruik van begrijpelijke en toegankelijke taal in onze brieven en op de website. Daarnaast kunnen we door een aanpassing in onze werkwijze zoveel mogelijk voorkomen dat inwoners ten onrechte een uitkering ontvangen. Daardoor hoeven inwoners minder vaak geld terug te betalen. Verder hebben we samen met de beleidsadviseurs van de gemeenten de impact van de Participatiewet in balans voor gemeenten en De Dienst in kaart gebracht. In 2025 vertalen we nieuw beleid rond de Participatiewet in Balans naar de uitvoering van De Dienst.

Uitvoering Plan Van Waarde

De huidige Participatiewet gaat ervan uit dat iedereen vanuit de bijstand kan uitstromen naar betaald werk, eventueel met ondersteuning of op langere termijn. Maar uit verschillende onderzoeken blijkt dat deze verwachting niet voor iedereen realistisch is. De gemeenten willen graag meer aandacht voor deze groep. Daarom hebben we in 2024 een nieuwe aanpak voor deze groep inwoners ontwikkeld: de aanpak Van Waarde. Met passende trajecten en methodieken ondersteunen we deze inwoners en moedigen we ze aan om alles uit zichzelf te halen.

In onze aanpak kennen we drie routes. Op basis van de individuele situatie en de methodiek kiezen we met de inwoner een passende route: een traject naar werk door Pastiel, een activeringstraject om belemmeringen richting werk weg te nemen of een stabiliseringstraject gericht op het stabiel houden van de diverse leefgebieden waaronder financiën en gezondheid. In 2025 geven we uitvoering aan deze aanpak.

Van Wmo dagbesteding naar participatie op de arbeidsmarkt

Het is belangrijk dat inwoners zich kunnen blijven ontwikkelen naar vermogen. De Inwoners met een indicatie voor Wmo Dagbesteding kunnen bijvoorbeeld een stap maken naar participatie.
De gezamenlijke te ontwikkelen aanpak van gemeenten, zorgaanbieders en De Dienst neemt drempels en belemmeringen weg, zodat inwoners makkelijk(er) en veilig(er) kunnen schakelen tussen uitkering, werk, dagbesteding, beschut werk, banenafspraak en/of regulier werk.

In 2025 ontwikkelen we met een gezamenlijke visie en plan van aanpak voor de combinatie van Participatiewet en Wmo en passen we het inkoopbeleid aan op deze vorm van dienstverlening.

Handhaving en preventie

Bij een bijstandsuitkering horen rechten en plichten. De maandelijkse uitkering is een recht, de bijbehorende regels zijn de plichten. Dat zijn vooral de inlichtingenplicht, de medewerkingsplicht en de arbeidsverplichting. Het niet volgen van deze regels kan grote gevolgen hebben: een inwoner kan bijvoorbeeld te veel of te weinig bijstand ontvangen. Te veel ontvangen bijstand moet altijd terugbetaald worden. Wij willen dit graag voorkomen. Onder andere door te zorgen dat de regels altijd voor iedereen duidelijk zijn, om de kans op vergissingen zo klein mogelijk te houden.

In 2025 helpen wij onze inwoners op verschillende nieuwe manieren om te voorkomen dat ze te veel of te weinig uitkering ontvangen. Zo ontwikkelen wij een video met ondertiteling in verschillende talen, waarin we de rechten en plichten uitleggen. Daarnaast informeren wij inwoners meerdere keren per jaar via verschillende kanalen, over het belang van tijdig doorgeven van informatie die van invloed kan zijn op de uitkering.

Meer lezen:

Website: Rechten en plichten bij een bijstandsuitkering

4.4 Programma's Wmo en Jeugdwet

Strategisch inkoopbeleid

De kosten van het sociaal domein stijgen explosief en de vraag neemt door vergrijzing toe. Hoe houden we de ondersteuning in de toekomst beschikbaar, betaalbaar en van goede kwaliteit? Kunnen we partijen blijven vinden die de ondersteuning kunnen leveren, met voldoende gekwalificeerd personeel? Dit vraagt om een vertaling van Wmo-beleid van de gemeenten naar een passend, strategisch inkoopbeleid van De Dienst.

Vragen over betaalbaarheid, beschikbaarheid en kwaliteit zijn aanleiding geweest om in 2024 een inkoopproject Wmo te starten. Op verschillende niveaus analyseren we of er een nieuwe inkoopstrategie voor de Begeleiding, Dagactiviteit en Kortdurend Verblijf nodig is. Tijdens de analyse staat de leefwereld van de inwoner centraal. Daarbij kijken we vooral naar preventie, doen wat nodig is (niet pamperen, meer zelfredzaamheid), normaliseren (niet alleen naar beperkingen maar meer naar mogelijkheden kijken mogelijk) en voorliggende voorzieningen.

In 2025 nemen we het koersplan/de visie van de gebiedsteams van de gemeenten mee in onze inkoopanalyse en organiseren we een marktconsultatie met zorgaanbieders.

Wetsvoorstel Wet afschaffing abonnementstarief Wmo 2015

Voor de eigen bijdrage voor Wmo maatwerkvoorzieningen geldt sinds 2019 het abonnementstarief: een maximum bedrag per maand, ongeacht het inkomen van de inwoner. De voorgenomen Wet afschaffing abonnementstarief Wmo 2015 heeft als doel om de druk bij gemeenten op (het gebruik van) Wmo-voorzieningen te verlagen en de financiële houdbaarheid van de Wmo 2015 te verbeteren. Gemeenten kunnen dan zelf een financieel passende eigen bijdrage bepalen en innen. Zo'n eigen bijdrage spoort inwoners aan om zelf hun ondersteuning te organiseren. Bijvoorbeeld door een beroep te doen op hun sociale netwerk of de ondersteuning die zij nodig hebben zelf te bekostigen.

Op dit moment – november 2024 - heeft de Raad van State geadviseerd om het wetsvoorstel aan te passen, maar de streefdatum voor invoering is nog steeds 1 januari 2026. Zodra de wet en de invoeringsdatum definitief zijn vastgesteld, starten we de implementatie.

Grip op Kosten Jeugdzorg

Sinds 1 januari 2024 zijn de nieuwe inkoopovereenkomsten tussen SDF en zorgaanbieders voor Specialistische Jeugdhulp (SJH) en Wonen van kracht. Vrijwel alle Friese gemeenten zien inmiddels forse overschrijdingen op hun begrotingen voor Jeugdhulp. In 2025 verwachten we een verdere stijging.

Alle andere Friese gemeenten zien dezelfde opgaande trend in de kostenontwikkeling voor jeugdhulp. De gemeenten zien niet allemaal een toename in cliënten, ze zien vooral een toename in de kostprijs van een traject.

In 2025 onderzoeken we samen met de beleidsadviseurs van de gemeenten de mogelijkheden om meer regie te voeren op de inzet van jeugdhulp. Onze gespecialiseerde adviseurs Jeugdwet zullen vaker betrokken zijn bij indicatiestelling voor jeugdhulp. En onze contractmanager Jeugd geeft extra aandacht aan indicatiestellingen die door zorgaanbieders via externe verwijzers ingediend worden.

Meer lezen:

Infographic Zo werkt de Jeugdwet in Noardwest-Fryslân)

Artikel: Oplopende kosten Jeugdzorg

Interview: 5 cruciale schakels in de jeugdzorgketen

4.5 Programma Bedrijfsvoering

Digitalisering en de Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer (WMEBV)

Het kabinetsbeleid is dat de overheid voor bedrijven en burgers digitaal bereikbaar moeten zijn. Bestuurlijk verkeer gaat over berichten met rechtsgevolgen, zoals aanvragen, beschikkingen, klachten, bezwaar en beroep. Elektronisch bestuurlijk verkeer kan de administratieve lasten van inwoners en bestuursorganen verminderen. Daarom wordt per 1 januari 2026 de WMEBV van kracht – de Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer. Deze wet verplicht alle bestuursorganen om bestuurlijk verkeer tussen inwoner en overheid digitaal mogelijk te maken, zowel ontvangen als verzenden.

Meer lezen:

Presentatie: Wat moet een gemeente regelen om Wmebv-proof te zijn?

In het Project Digitalisering hebben we in 2024 oplossingen geïnventariseerd voor digitale dienstverlening voor de klant en efficiëntere processen voor medewerkers. De betrokken projectleiders hebben een plan van aanpak opgeleverd. Dat omvat aan de ene kant de mogelijkheden voor digitaal bestuurlijk verkeer via een klantportaal. Het kijkt daarnaast ook naar de verplichtingen van de Wet Digitale Toegankelijkheid, Wet Open Overheid (WOO) en Wet Modernisering Elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv). Vanaf 2025 gaan we dit plan van aanpak stapsgewijs implementeren.

NIS2: de nieuwe cybersecuritywet

De samenleving en economie worden steeds afhankelijker van digitale processen en netwerk- en informatiesystemen. Tegelijkertijd neemt de cyberdreiging toe. NIS2 is een Europese richtlijn met als doel om de cyberbeveiliging in de EU verder te versterken. In 2025 wordt deze richtlijn in Nederland geïmplementeerd met de invoering van de Cyberbeveiligingswet. Die omvat meerdere verplichtingen op het gebied van Cyberbeveiliging.

In de voorbereiding daarop nemen we in 2025 maatregelen die de veiligheid en weerbaarheid van onze processen en diensten verbeteren. Het gaat onder andere om het Inventariseren en analyseren van risico’s, het verder aanscherpen van bedrijfscontinuïteitplannen en protocollen voor crisisbeheersing, het organiseren van incident response, bewustwording van personeel van risico’s en te nemen maatregelen en het reserveren van budget en capaciteit om aan de richtlijnen te kunnen voldoen.

Informatie-uitwisseling Gebiedsteams en Dienst - Regieboxx

Medewerkers en teamleiders van gebiedsteams bij gemeenten en De Dienst ervaren al geruime tijd problemen met het systeem waarin hulpvragen van inwoners worden

vastgelegd. Knelpunten zijn onder meer de hoge administratieve druk, de onvoldoende toegankelijkheid, veel handmatige registratiewerkzaamheden en beperkte mogelijkheden om managementinformatie te raadplegen.
In 2024 hebben we gezamenlijk bepaald welke stappen nodig zijn om deze problemen op te lossen. Een externe projectleider heeft onderzocht wat de medewerkers en teamleiders precies nodig hebben: hoe ervaren zij de huidige IT-ondersteuning, welke informatie missen ze, en wat zouden ze graag verbeterd zien? De projectleider stelt een aantal oplossingen voor, inclusief financiële consequenties.

In 2025 voeren we de gekozen oplossing in. Omdat er nog geen besluit is genomen, is in de begroting 2025 nog geen rekening gehouden met kosten voor aanschaf en implementatie.

Strategische personeelsplanning

Het belang van goed personeel aantrekken en behouden is nog nooit zo groot geweest. Door maatschappelijke en organisatieontwikkelingen veranderen de benodigde competenties en vaardigheden en door verloop en ziekte wijzigt het kennisniveau van het personeelsbestand. Het is belangrijk vooruit te kijken naar wat de toekomst gaat vragen en daar tijdig op in te spelen door opleiding, ontwikkeling of mensen binnen te halen met andere competenties. Met behulp van strategische personeelsplanning zorgen we dat de kwaliteit van ons personeel passend blijft bij onze ambities en onze omgeving.

In 2024 hebben we onze wervingsprocedures verstevigd door ons werkgeversmerk uit te dragen in onze vacatureteksten en vormgeving. Om talent aan te trekken en te behouden richten we ons in 2025 op de stappen die een potentiële kandidaat doorloopt vóór indiensttreding, en op de eerste 100 dagen na indiensttreding. Een goede introductie draagt bij hogere betrokkenheid en versnelde inzetbaarheid.

Meer lezen:

Website: Werken bij De Dienst

Risico’s en weerstandscapaciteit

In dit hoofdstuk gaan we in op de bedrijfsvoeringsrisico’s die zich kunnen voordoen bij het uitvoeren van onze taken. Ook lichten we de omvang van de weerstandscapaciteit nader toe.

5 Paragraaf Risico's 2025

5.1 Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

Het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincies (BBV) schrijft voor dat de begroting (in de paragraaf weerstandsvermogen) aandacht besteedt aan de relatie tussen de (financiële) risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit. Het weerstandsvermogen bepaalt in hoeverre er ruimte is om de financiële gevolgen van opgetreden risico's op te vangen.

Het weerstandsvermogen is de relatie tussen:

A. de middelen en mogelijkheden waarover de Dienst beschikt om niet begrote kosten op te vangen (de weerstandscapaciteit).
B. alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die mogelijk tot extra kosten kunnen leiden.

5.2 Omvang weerstandscapaciteit

De financiële resultaten van de sociaal domein programma's worden jaarlijks direct verrekend met de deelnemende gemeenten. Daarom is op de balans van De Dienst alleen een reserve uitvoeringslasten opgenomen. Het saldo van de reserve, ca. 6% van de totale bedrijfsvoeringslasten, wordt zo nodig gebruikt voor het opvangen van lasten voor bijvoorbeeld het kunnen uitvoeren van tijdelijke extra regelingen en het opvangen van onverwacht ziekteverzuim.

Weerstandscapaciteit in euro's per:	01-01-2026 (prognose)	01-01-2025 (prognose)	01-01-2024 (prognose)	01-01-2023 (realisatie)
Exploitatie				
Structurele weerstandscapaciteit	-	-	-	100.000
Vermogen (balans)				
Incidentele weerstandscapaciteit	672.176	672.176	692.850	654.806
Totale weerstandcapaciteit	**672.176**	**672.176**	**692.850**	**754.806**

Het weerstandsvermogen bedraagt op 1 januari 2025 € 672.176. Voor de berekening van de weerstandscapaciteit verwijzen we naar bijlage E.

5.3 Risico’s begroting na wijziging 2025

Het realiseren van vooruitgang, innovatie en ambitie gaat niet zonder het nemen van risico’s. We denken bij risico’s vaak in termen van voorkomen of elimineren. Maar tot elke prijs ieder risico uitsluiten is niet het doel van risicomanagement. Evenmin kunnen risico’s onvoorwaardelijk worden aanvaard.

Bepalen omvang weerstandsvermogen
Voor de sociaal domein-programma’s in deze begroting gelden zogenaamde openeinderegelingen. Meer aanvragen dan begroot leidt dan tot overschrijding van de kosten. Zoals in paragraaf 5.2 toegelicht, is bij het bepalen van de omvang van het weerstandsvermogen geen rekening gehouden met dergelijke risico’s, omdat jaarlijkse verrekening met de gemeenten plaatsvindt. Deze risico’s liggen dus bij de gemeenten. Het weerstandsvermogen is daarmee uitsluitend gebaseerd op de risico’s binnen het programma Bedrijfsvoering. De omvang van de weerstandscapaciteit is gebaseerd op een risicoanalyse. Omdat de organisatie continue in beweging is, is sprake van een dynamisch risicoprofiel. Daarom actualiseren we het risicoprofiel jaarlijks en dit vormt de basis voor het bepalen van de toereikendheid van het weerstandsvermogen van De Dienst.

Risicoprofiel
Het risicoprofiel van De Dienst geeft inzicht in de kans dat risico’s zich voordoen en de financiële gevolgen die hiermee samenhangen. De financiële risico’s zijn voor 2025 geraamd op € 672.176. Dit bedrag is gebaseerd op de uitkomsten van een risicoanalyse en ook de minimaal gewenste omvang van het weerstandsvermogen. Als belangrijkste risico’s in de bedrijfsvoering zijn benoemd: een hoger ziekteverzuim dan verwacht waardoor extra medewerkers moeten worden ingehuurd, hogere uitvoeringskosten door de uitvoer van tijdelijke extra regelingen (bijvoorbeeld energietoeslag), het uitbetalen van transitievergoedingen bij ontslag en het krijgen van een boete in verband met een datalek.

De totale meerjarige weerstandscapaciteit is hierop afgestemd en daarmee is een buffer aanwezig om de risico’s binnen de Bedrijfsvoering te kunnen opvangen.

Financiële begroting na wijziging 2025

In de Financiële begroting na wijziging 2025 geven we inzicht in de begrote lasten van de programma’s in het Sociaal Domein. Ook nemen we hierin de begrote uitvoeringskosten van onze bedrijfsvoeringsorganisatie op.

6 Financiële Begroting na wijziging 2025

De Dienst voert gemeentelijke taken uit binnen het kader van de Participatiewet, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning 2015 (Wmo) en de Jeugdwet. De financiële begroting van De Dienst vormt daardoor het grootste onderdeel van de totale financiële begroting Sociaal Domein voor de gemeenten Harlingen, Terschelling, Vlieland en Waadhoeke.

In dit hoofdstuk gaan we in op de begroting van de sociaal-domein-programma's, de Bedrijfsvoeringsorganisatie, de begroting EMU-saldo en het vermogen en financieel resultaat. We sluiten af met een meerjarenraming.

6.1 Programmabegroting na wijziging 2025

Programmabegroting	Begroting na wijziging 2025	Begroting 2025	Prognose 2024	Begroting na wijziging 2024	Jaar 2023
Lasten in euro's					
Programma's Sociaal Domein	80.872.847	75.669.804	75.920.186	69.761.077	73.082.292
Bedrijfsvoering BVO	12.532.122	12.445.999	11.808.411	11.990.538	11.235.003
Totaal lasten	**93.404.969**	**88.115.803**	**87.728.597**	**81.751.615**	**84.317.296**
Baten in euro's					
Programma's Sociaal Domein	1.585.948	1.831.395	1.563.900	1.572.409	1.574.917
Bedrijfsvoering BVO	1.300.167	1.224.680	1.334.412	1.201.079	1.379.146
Totaal baten	**2.886.115**	**3.056.075**	**2.898.312**	**2.773.488**	**2.954.063**
Resultaat	**-90.518.854**	**-85.059.728**	**-84.830.285**	**-78.978.127**	**-81.363.233**
Dekking in euro's					
Gemeentelijke bijdragen					
Programma's Sociaal Domein	79.286.899	73.838.409	74.356.286	68.188.668	71.507.375
Bedrijfsvoering BVO	11.231.955	11.221.319	10.473.999	10.789.459	9.855.857
Totaal gemeentelijke bijdragen	**90.518.854**	**85.059.728**	**84.830.285**	**78.978.127**	**81.363.233**
Netto resultaat	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

Gemeentelijke bijdragen Totaal NWF	Begroting na wijziging 2025	Begroting 2025	Afwijking (a-b)	Afwijking (c/b) in %	Prognose 2024	Begroting na wijziging 2024	Jaar 2023
	a.	b.	c.				
Inkomen	27.796.406	25.110.247	2.686.160	11%	25.818.000	23.999.219	23.659.365
Werk en Participatie	3.503.180	3.296.649	206.531	6%	3.329.450	3.154.913	3.001.771
Armoedebestrijding	2.072.239	2.448.525	-376.286	-15%	2.692.100	2.508.816	7.945.259
Wmo	17.959.840	18.487.988	-528.148	-3%	16.870.402	16.535.720	14.568.787
Jeugdwet	27.955.233	24.495.000	3.460.233	14%	25.646.334	21.990.000	22.332.192
Bedrijfsvoering	11.231.955	11.221.319	10.636	0%	10.474.000	10.789.459	9.855.857
Totaal gemeentelijke bijdragen	**90.518.854**	**85.059.728**	**5.459.126**	**6%**	**84.830.285**	**78.978.127**	**81.363.232**

Incidentele baten en lasten	Begroting na wijziging 2025	Begroting 2025	Prognose 2024	Begroting na wijziging 2024	Jaar 2023
Baten en lasten in euro's (per saldo lasten)					
Programma's Sociaal Domein	322.140	-245.837	315.800	475.064	5.923.909
Bedrijfsvoering BVO	-	-	-	-	112.482
Resultaat	**322.140**	**-245.837**	**315.800**	**475.064**	**6.036.391**
Dekking in euro's					
Gemeentelijke bijdragen incidenteel					
Programma's Sociaal Domein	322.140	-245.837	315.800	475.064	5.923.909
Bedrijfsvoering BVO	-	-	-	-	112.482
Totaal gemeentelijke bijdragen incid	**322.140**	**-245.837**	**315.800**	**475.064**	**6.036.391**
Netto resultaat	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

De incidentele baten en lasten in de begroting na wijziging 2025 bestaan uit lasten in verband met de Regeling Opvang Ontheemden Oekraïne (ROOO).

Overzicht gemeentelijke bijdragen per gemeente

Gemeentelijke bijdragen Harlingen	Begroting na wijziging 2025	Begroting 2025	Afwijking (a-b)	Afwijking (c/b) in %	Prognose 2024	Begroting na wijziging 2024	Jaar 2023
	a.	b.	c.				
Inkomen	9.043.124	8.249.653	793.470	10%	8.398.000	7.828.278	7.753.510
Werk en Participatie	1.095.054	1.071.006	24.048	2%	1.080.000	1.039.447	1.016.398
Armoedebestrijding	704.577	778.509	-73.932	-9%	891.500	805.182	2.488.130
Wmo	5.175.796	5.033.435	142.361	3%	4.702.802	4.432.151	4.037.544
Jeugdwet	6.748.185	5.500.000	1.248.184	23%	6.081.040	5.300.000	4.896.172
Bedrijfsvoering	3.147.582	3.084.506	63.076	2%	2.887.675	2.950.269	2.713.765
Totaal gemeentelijke bijdragen	**25.914.317**	**23.717.110**	**2.197.207**	**9%**	**24.041.018**	**22.355.327**	**22.905.519**

Gemeentelijke bijdragen Terschelling	Begroting na wijziging 2025	Begroting 2025	Afwijking (a-b)	Afwijking (c/b) in %	Prognose 2024	Begroting na wijziging 2024	Jaar 2023
	a.	b.	c.				
Inkomen	340.007	224.645	115.362	51%	320.000	277.141	252.197
Werk en Participatie	32.266	18.453	13.813	75%	26.500	24.447	14.016
Armoedebestrijding	29.476	53.651	-24.175	-45%	50.000	49.454	279.350
Wmo	1.001.756	1.004.995	-3.239	0%	976.500	876.410	784.024
Jeugdwet	903.102	1.069.000	-165.898	-16%	863.766	1.315.000	956.302
Bedrijfsvoering	463.639	460.473	3.166	1%	414.511	451.261	421.970
Totaal gemeentelijke bijdragen	**2.770.246**	**2.831.217**	**-60.971**	**-2%**	**2.651.277**	**2.993.713**	**2.707.858**

Gemeentelijke bijdragen Vlieland	Begroting na wijziging 2025	Begroting 2025	Afwijking (a-b)	Afwijking (c/b) in %	Prognose 2024	Begroting na wijziging 2024	Jaar 2023
	a.	b.	c.				
Inkomen	86.015	53.610	32.404	60%	76.000	68.053	55.962
Werk en Participatie	3.759	3.817	-58	-2%	3.950	3.391	2.633
Armoedebestrijding	9.913	23.611	-13.698	-58%	19.100	18.025	64.223
Wmo	197.755	193.561	4.194	2%	172.100	174.239	205.405
Jeugdwet	230.417	144.000	86.417	60%	219.694	125.000	130.208
Bedrijfsvoering	142.114	127.155	14.959	12%	117.316	119.415	106.750
Totaal gemeentelijke bijdragen	**669.972**	**545.753**	**124.219**	**23%**	**608.160**	**508.122**	**565.180**

Gemeentelijke bijdragen Waadhoeke	Begroting na wijziging 2025	Begroting 2025	Afwijking (a-b)	Afwijking (c/b) in %	Prognose 2024	Begroting na wijziging 2024	Jaar 2023
	a.	b.	c.				
Inkomen	18.327.261	16.582.338	1.744.923	11%	17.024.000	15.825.748	15.597.697
Werk en Participatie	2.372.101	2.203.373	168.728	8%	2.219.000	2.087.628	1.968.724
Armoedebestrijding	1.328.273	1.592.754	-264.481	-17%	1.731.500	1.636.155	5.113.556
Wmo	11.584.534	12.255.998	-671.464	-5%	11.019.000	11.052.920	9.541.815
Jeugdwet	20.073.530	17.782.000	2.291.530	13%	18.481.834	15.250.000	16.349.511
Bedrijfsvoering	7.478.620	7.549.185	-70.566	-1%	7.054.497	7.268.513	6.613.372
Totaal gemeentelijke bijdragen	**61.164.319**	**57.965.648**	**3.198.671**	**6%**	**57.529.831**	**53.120.964**	**55.184.675**

Wie doet wat in de uitvoering?

PARTICIPATIEWET

Hoe moet ik nu rondkomen nu ik even geen werk meer heb?

EEN VRAAG OVER WERK,INKOMEN OF PARTICIPATIE? DE DIENST HELPT U VERDER.

1

De Dienst Noordwest Fryslân

We bieden een financiële basis aan inwoners die het zelf (even) niet lukt door:
Uitkeringen te verstrekken (bijstand en IOAW) en voorlichting te geven over verdere mogelijkheden voor financiële ondersteuning.

We versterken de zelfredzaamheid van inwoners door:
Ondersteuning naar werk of participatie te organiseren, zodat iedereen volop mee kan doen in de maatschappij.

We faciliteren goede dienstverlening door:
- inkoop- en contractmanagement monitoring, toezicht, verantwoording.
- handhaving en invordering.
- intensieve samenwerking met beleidsmedewerkers van Harlingen, Terschelling, Vlieland en Waadhoeke.

We verantwoorden uitgaven door:
Financiële monitoring en rapportage voor colleges, raden en gebiedsteams.

richting A
HET GEBIEDSTEAM
Onze partner als de inwoner zorgvragen heeft die werken in de weg staan.

richting B
PASTIEL
- helpen mee inwoners naar werk of opleiding te begeleiden
- Pastiel is onderdeel van werkleerbedrijf Empatec.

richting C
BUREAU ZELFSTANDIGEN FRYSLÂN (BZF)
- Is de uitvoerings-organisatie voor de Bbz en IOAZ voor bijna alle Friese gemeenten.
- helpt uitkerings-gerechtigden te starten als ZZP-er.
- Helpt ZZP-ers aan een financieel vangnet.

We betalen leefgeld aan vluchtelingen uit Oekraïne

We voeren de Wet Inburgering uit
Dat doen we samen met gespecialiseerde partners Connexa, Duo, COA, Stavoor en Pastiel.

Samen zorgen we ervoor dat inwoners zelfstandig(er) kunnen wonen, leven en werken

6.2 Programmabegroting Werk, Participatie en Inkomen

Spotlights begroting na wijziging 2025

De lasten voor Inkomensregelingen zijn in de begroting na wijziging 2,4 miljoen (9%) hoger ten opzichte van de primitieve begroting 2025. De stijging wordt veroorzaakt door de indexaties op de budgetten en een verwachte toename van inwoners met een uitkering.

De lasten Werk, Participatie en Inburgering vallen gezamenlijk circa € 206.000 hoger uit dan de primitieve begroting. Deze toename is met name het gevolg van een verwachte stijging van het aantal cliënten met Beschut Werk (+14%) en de afspraken, waaronder het financiële ingroeimodel (+€ 112.000), met Pastiel. Hiernaast is een prijsindexering toegepast van 3,4%. In het algemeen is er sprake van een herrubricering van kosten van taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie naar taakveld 6.4 Begeleide Participatie.

Financiële begroting na wijziging 2025

Noordwest Fryslân - Programma Werk, Participatie en Inkomen Taakveld		Begroting na wijziging 2025	Begroting 2025	Prognose 2024	Begroting na wijziging 2024	Jaar 2023
Lasten in euro's						
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	511.244	495.282	490.000	317.262	480.385
6.3	Inkomensregelingen	28.482.406	26.075.247	26.496.000	24.755.514	24.422.326
6.4	WSW en beschut werken (Begeleide participatie)	1.266.908	931.503	1.098.475	942.615	772.114
6.5	Arbeidsparticipatie	1.725.029	1.869.864	1.741.975	1.895.035	1.750.369
	Totale lasten Werk, Participatie en Inkomen	**31.985.586**	**29.371.896**	**29.826.450**	**27.910.427**	**27.425.194**
Baten in euro's						
6.3	Inkomensregelingen	686.000	965.000	678.000	756.295	762.961
6.5	Arbeidsparticipatie	-	-	1.000	-	1.097
	Totale baten Werk, Participatie en Inkomen	**686.000**	**965.000**	**679.000**	**756.295**	**764.058**
Dekking in euro's						
	Gemeentelijke bijdragen structureel	30.977.446	28.652.733	28.832.450	26.679.068	26.413.525
	Gemeentelijke bijdragen incidenteel	322.140	-245.837	315.000	475.064	247.611
	Gemeentelijke bijdragen	**31.299.586**	**28.406.896**	**29.147.450**	**27.154.132**	**26.661.136**

Financiële uitgangspunten

- Samenkracht en burgerparticipatie (Inburgering)
  - De lasten van Inburgering zijn € 16.000 gestegen ten opzichte van de primitieve begroting 2025. Dit wordt met name veroorzaakt door de prijsindexatie van 3,4%. Hiernaast hebben we nu binnen dit budget de financiële afspraken met Pastiel vastgelegd voor het uitvoeren van het B1-taalonderwijs en de MAP, ten bedrage van € 103.400.

- Inkomensregelingen
  - *Ontwikkeling gemiddelde hoogte van de uitkering:*
    De bijstandsuitkeringen zijn per 1 januari 2024 verhoogd met 3,73% en zijn per juli nogmaals verhoogd met 3,09%. Maar in de primitieve begroting 2025 hebben we rekening gehouden met een indexatie van 3,4% voor geheel 2024 en 2,5% voor 2025, op basis van de raming in de septembercirculaire 2023. In de begroting na wijziging 2025 is de indexatie gedaan op basis van de loonvoet van de sector overheid. Deze bedraagt 4,7% voor 2025. Dit verklaart ca. 70% van de kostenstijging ten opzichte van de primitieve begroting.

  - *Ontwikkeling aantal cliënten met een bijstandsuitkering:*
    Bij het opstellen van de primitieve begroting 2025 was de verwachting dat het aantal inwoners met een bijstandsuitkering met in 2024 1,27% zou dalen en in 2025 met 1,41% zou stijgen. Maar in de praktijk zagen we in 2024 een stijging van 2,2% van het aantal inwoners met een bijstandsuitkering. De voor 2025 geraamde stijging is 0,7%. Het verwacht aantal uitkeringsgerechtigden ligt hierdoor in de begroting na wijziging 2,7% hoger dan in de primitieve begroting 2025. Dit verklaart de overige 30% van de kostenstijging ten opzichte van de primitieve begroting 2025.

  Risico! *De ontwikkeling van het aantal cliënten heeft een groot effect op de totale lasten. Wij schatten op dit moment een risicopercentage in van -1,5% tot 1,5% ten aanzien van de lasten BUIG.*

  - De loonkostensubsidie neemt de afgelopen jaren toe. De verwachting is dat de lasten in 2024 hoger uitvallen dan in de primaire begroting geraamd. De begroting na wijziging 2025 is gebaseerd op de realisatiecijfers 2024. Door de indexaties en de toename in aantallen stijgen de lasten.
  - De Richtlijn Tijdelijke Bescherming voor ontheemden uit Oekraïne is verlengd tot 4 maart 2026. In de primitieve begroting 2025 stond hier geen bedrag voor opgenomen, in de begroting na wijziging 2025 is dat nu wel gedaan.
  - Voor de lasten van de uitvoering van het debiteurenbeheer TOZO (door BZF) is een reservering getroffen. De lasten vallen hierdoor niet in de exploitatie.

- <u>Begeleide en arbeidsparticipatie</u>
  - De afspraken met Pastiel zoals opgenomen in de samenwerkingsovereenkomst 2024, omtrent het financiële ingroeimodel (+ € 112.000) en omtrent de financiering van de Werkstartregeling zijn toegepast op de begroting na wijziging 2025. Voor de jaren 2026-2028 is geïndexeerd op basis van de CPI.

  - Voor het begeleidingsbudget Beschut Werk is een bedrag van € 10.000 opgenomen. Dit is gebaseerd op de realisatie van 2024. De gemeente ontvangt de vergoeding op basis van hun taakstelling maal een bedrag van € 11.300. Dit bedrag is van € 8.100 verhoogd naar € 11.300.

  - In het algemeen is er sprake van een herrubricering van kosten van taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie naar taakveld 6.4 Begeleide Participatie.

Voor een overzicht van de financiële uitgangspunten verwijzen we naar bijlage C.

Wie doet wat in de uitvoering?

ARMOEDE-BESTRIJDING

EEN VRAAG OVER INKOMENS-ONDERSTEUNING? DE DIENST HELPT U VERDER.

1

De Dienst Noordwest Fryslân

We bieden waar nodig financiële ondersteuning

Energietoeslag, Bijzondere Bijstand, Individuele inkomenstoeslag, Compensatieregeling Eigen Risico, Studietoeslag, AV Frieso.

We beschikken, betalen en controleren voorzieningen op grond van de WGS

(Wet gemeentelijke schuldhulp-verlening).

We geven advies en voorlichting

Over allerlei mogelijkheden van inko-mensondersteuning, via de Dienst of andere aanbieders.

We faciliteren goede dienstverlening

- Zorgvuldig monitoring, toezicht, verantwoording.
- Intensieve samenwerking met beleidsmedewerkers van Harlingen, Terschelling, Vlieland en Waadhoeke.

BEWIND-VOERDERS

Een rechter bepaalt wie bewindvoering krijgt

Minima krijgen kosten bewindvoering vergoed vanuit bijzondere bijstand.

KREDIETBANK NEDERLAND

Is de toegang tot schuldhulp. De Dienst beschikt en betaalt de schuldhulp, de Kredietbank voert uit.

HET GEBIEDSTEAM

Een belangrijke partner: voert vroegsignalering en het Participatiefonds uit, is de toegang tot onder andere de jeugdfondsen.

Samen zorgen we ervoor dat inwoners zelfstandig(er) kunnen wonen, leven en werken

Andere aanbieders van minima-regelingen

- Sam& voor alle kinderen
- Gemeenten
- Jeugdfonds Sport en Cultuur
- Stichting Leergeld

6.3 Programmabegroting Armoedebestrijding

Spotlights begroting na wijziging 2025

Voor één nieuwe cliënt is sprake van hoge kosten kinderopvang. Deze cliënt neemt circa 43% van de totale begroting na wijziging 2025, onderdeel Samenkracht en burgerparticipatie, voor zijn rekening.

Vanaf 1 januari 2025 stoppen de gemeenten Harlingen, Terschelling, Vlieland en Waadhoeke met de AV Frieso. Dit kan leiden tot extra lasten in de bijzondere bijstand.

Financiële begroting na wijziging 2025

Noordwest Fryslân - Programma Armoedebestrijding Taakveld		Begroting na wijziging 2025	Begroting 2025	Prognose 2024	Begroting na wijziging 2024	Jaar 2023
Lasten in euro's						
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	171.065	80.000	160.000	76.341	111.613
6.3	Inkomensregelingen	2.066.614	2.503.825	2.692.100	2.567.774	7.969.502
	Totale lasten Armoedebestrijding	**2.237.679**	**2.583.825**	**2.852.100**	**2.644.116**	**8081115,41**
Baten in euro's						
6.3	Inkomensregelingen	165.440	135.300	160.000	135.300	135.856
	Totale baten Armoedebestrijding	**165.440**	**135.300**	**160.000**	**135.300**	**135.856**
Dekking in euro's						
	Gemeentelijke bijdragen structureel	2.072.239	2.448.525	2.691.300	2.508.816	2.314.459
	Gemeentelijke bijdragen incidenteel	-	-	800	-	5.630.800
	Gemeentelijke bijdragen	**2.072.239**	**2.448.525**	**2.692.100**	**2.508.816**	**7.945.259**

Voor een overzicht van de financiële uitgangspunten verwijzen wij naar bijlage C.

Wie doet wat in de uitvoering?

JEUGDWET

Samen zorgen we ervoor dat inwoners zelfstandig(er) kunnen wonen, leven en werken

EEN VRAAG OF PROBLEEM ROND OPVOEDEN OF OPGROEIEN?

Het gebiedsteam of een directe verwijzer (Bijvoorbeeld huisarts of gecertificeerde instelling) helpt u verder.

1

HET GEBIEDSTEAM OF DE VERWIJZER:

- Bepaalt of er jeugdhulp nodig is en stelt de doelen vast.
- Bepaalt (in overleg met de inwoner) **welke zorgaanbieder** passende ondersteuning kan bieden.

2

ZORGAANBIEDER

- Bepaalt welke Jeugdwet-ondersteuning **precies** nodig is om de doelen te bereiken.
- Levert vooral: begeleiding, behandeling en opvang.
- Communiceert met De Dienst over de indicatie en facturatie.

Op de achtergrond: Ondersteunt De Dienst

We ondersteunen de gebiedsteams

Met onder andere inhoudelijke expertise, juridisch en financieel advies, contractmanagement.

We verzorgen de administratie: beschikken, bestellen, betalen

- Controleren of de zorgaanbieders zich aan de spelregels houden.
- Opdracht verstrekken aan zorgaanbieders.
- Facturen verwerken en betalen.

We faciliteren goede dienstverlening

- Inkoop en contractmanagement van zorgaanbieders die niet door SDF gecontracteerd zijn.
- Rechtmatigheidstoezicht op de zorgaanbieders.
- Begeleiding bij de nieuwe inkoop van jeugdhulp door SDF.
- Intensieve samenwerking met beleidsmedewerkers van Harlingen, Terschelling, Vlieland en Waadhoeke.

We rapporteren uitgaven

Met rapportages geven we inzicht in hoeveel inwoners we hebben geholpen en hoeveel dit kost.

Sociaal Domein Fryslân
Verzorgt provinciale inkoop en strategisch contractmanagement van zorgaanbieders.

6.4 Programmabegroting Jeugdwet

Spotlights begroting na wijziging 2025

Tijdens het opstellen van de primitieve begroting 2025 hadden we nog geen inzicht in de financiële gevolgen van de nieuwe inkoopovereenkomst van SDF. Op basis van de ervaringen van 2024 zien we dat de kosten aanzienlijk zijn toegenomen, een trend die zichtbaar is bij vrijwel alle Friese gemeenten. Ook in de begroting na wijziging 2025 nemen de jeugdhulpkosten daardoor fors toe ten opzichte van eerdere ramingen.

De meest opvallende kostenstijging zien we binnen jeugdhulp met verblijf. Deze kosten stijgen ten opzichte van de primitieve begroting met 19%.

De stijging wordt vooral veroorzaakt door een toename van de gemiddelde kosten voor een jeugdhulptraject. Het aantal jeugdigen met een jeugdhulptraject blijft stabiel. Dit laatste is opvallend, omdat de toegang tot jeugdhulpvoorzieningen is aangescherpt.

Financiële begroting na wijziging 2025

Noordwest Fryslân - Programma Jeugdwet Taakveld	Begroting na wijziging 2025	Begroting 2025	Prognose jaar 2024	Begroting na wijziging 2024	Jaar 2023
Lasten in euro's					
6.751 Jeugdhup ambulant lokaal	1.485.338	1.029.707	1.405.472	528.500	1.076.406
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	15.728.122	14.121.291	14.029.654	12.906.498	12.930.669
6.753 Jeugdhup ambulant landelijk	304.066	86.485	288.408	116.270	71.654
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	8.161.240	6.869.958	7.741.787	6.264.827	6.254.131
6.792 PGB Jeugd	318.731	311.343	304.701	281.875	242.791
6.821 Jeugdbescherming	1.767.169	1.868.594	1.690.896	1.685.915	1.597.114
6.822 Jeugdreclassering	190.567	207.622	185.416	206.115	159.427
Totale lasten Jeugdwet	**27.955.233**	**24.495.000**	**25.646.334**	**21.990.000**	**22.332.192**
Baten in euro's					
Totale baten Jeugdwet	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Dekking in euro's					
Gemeentelijke bijdragen structureel	27.955.233	24.495.000	25.646.334	21.990.000	22.286.694
Gemeentelijke bijdragen incidenteel	-	-	-	-	45.498
Gemeentelijke bijdragen	**27.955.233**	**24.495.000**	**25.646.334**	**21.990.000**	**22.332.192**

Op 1 januari 2024 zijn de Friese gemeenten een nieuwe overeenkomst aangegaan met zorgaanbieders voor diverse vormen van specialistische jeugdhulp en wonen. Tijdens het opstellen van de primitieve begroting 2025 hadden we nog geen inzicht in de financiële gevolgen van deze nieuwe inkoopovereenkomst. Op basis van de ervaringen van 2024 zien we dat de kosten aanzienlijk zijn toegenomen, een trend die zichtbaar is bij vrijwel alle Friese gemeenten. Met de deelnemende gemeenten zijn daarom verschillende initiatieven genomen om (gezamenlijk) oplossingen te vinden.

In de begroting na wijziging 2025 nemen de jeugdhulpkosten daardoor fors toe ten opzichte van eerdere ramingen. Alleen voor de gemeente Terschelling verwachten we een daling van de jeugdhulpkosten ten opzichte van de primitieve begroting.

De stijging wordt vooral veroorzaakt door een toename van de gemiddelde kosten voor een jeugdhulptraject. Daarbij blijft het aantal jeugdigen met een jeugdhulptraject stabiel. Dit laatste is opvallend omdat de toegang tot jeugdhulpvoorzieningen is aangescherpt waardoor het aannemelijk was dat het aantal jeugdigen met een jeugdhulpvoorziening zou dalen.

De meest opvallende kostenstijging zien we binnen jeugdhulp met verblijf. Deze kosten stijgen ten opzichte van de primitieve begroting met 19%, terwijl het aantal cliënten niet significant toeneemt. Deels is dit verklaarbaar doordat deze vormen van jeugdhulp duurder zijn geworden. Daarnaast is het ook mogelijk deze vormen van jeugdhulp te combineren met andere vormen van specialistische jeugdhulp wat ook extra kosten met zich meebrengt.

Financiële uitgangspunten

- Algemeen
    - De bestandsontwikkeling is een weerspiegeling van de cliënten en voorzieningen vanaf 1 januari 2024. We hebben deze voorzieningen meegenomen en daarbij hebben we een inschatting gemaakt voor nieuwe instroom en doorstroom van cliënten met producten uit de oude inkoop.
    - De tarieven/kosten voor 2025 zijn geïndexeerd met 5,43%, dit is een combinatie van de correctie indexatie 2024 en de voorlopige indexatie voor 2025.
    - In de begroting na wijziging 2025 en de meerjarenraming 2026-2028 is geen rekening gehouden met gemeentelijke bijstellingen (taakstellingen) op de door ons gepresenteerde financiën.
    - ***Risico!*** Sinds 1 januari 2024 is er sprake van een herzien inkoopstelsel voor Specialistische Jeugdhulp en Wonen. Op basis van de ervaringen in 2024 zien we dat de kosten voor jeugdhulp sterk zijn toegenomen. Hierdoor is de raming voor 2025 in deze begroting na wijziging naar boven bijgesteld.

Tegelijkertijd zijn de ervaringen met het nieuwe inkoopstelsel nog pril en is lastig te voorspellen of deze een goede en betrouwbare indicator vormen voor het opstellen van meerjarige ramingen. Gezien de onzekerheid met betrekking tot de kostenontwikkeling voor jeugdhulp raden wij de gemeenten aan om een reserve aan te leggen om onvoorziene tekorten te kunnen opvangen.

- Jeugdhulp ambulant lokaal
  - Hierin zijn de lokale vaststellingsovereenkomsten opgenomen. Voor de gemeente Terschelling is een geheel jaar ‘begeleiding in de klas’ begroot.

- PGB Jeugd
  - Het uitgangspunt voor de raming van de PGB-kosten is de bestands-ontwikkeling en de budgettering in 2024.

- Jeugdbescherming en -reclassering
  - De begrote lasten voor de Gecertificeerde Instellingen zijn opgenomen op basis van de tariefafspraken 2024 en de voorlopige realisatie 2024.

Wie doet wat in de uitvoering?

WET MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING 2015 (WMO)

EEN VRAAG OVER ZELFSTANDIG WONEN OF MEEDOEN IN DE MAATSCHAPPIJ? HET GEBIEDSTEAM HELPT U VERDER.

HET GEBIEDSTEAM :
- bepaalt welke ondersteuning ingezet wordt.
- Informeert De Dienst over de in te zetten Wmo-ondersteuning.

ZORGAANBIEDERS EN LEVERANCIERS
- Leveren o.a. huishoudelijke hulp, collectief vervoer, begeleiding, dagbesteding en scootmobielen.

1

2

De Dienst Noardwest Fryslân

HET CAK
Verzorgt de inning van de eigen bijdragen voor de Wmo-voorzieningen.

We verzorgen de administratie: beschikken, bestellen, betalen
- Administratie en cliënt-communicatie.
- Opdracht verstrekken aan zorgaanbieders.
- Verwerken facturen en informeren CAK en SVB.

We ondersteunen de gebiedsteams
Met onder andere inhoudelijke expertise, juridisch advies, contractmanagement.

We faciliteren goede dienst-verlening
- Inkoop en contractbeheer van ca 100 gecontracteerde zorg-aanbieders in de regio.
- Rechtmatigheids- en kwaliteits-toezicht op zorgaanbieders en leveranciers.
- Intensieve samenwerking met beleidsmedewerkers van Harlingen, Terschelling, Vlieland en Waadhoeke.

We verantwoorden uitgaven
Financiële monitoring en rapportage voor gebiedsteams, colleges en raden.

Samen zorgen we ervoor dat inwoners zelfstandig(er) kunnen wonen, leven en werken

6.5 Programmabegroting Wet maatschappelijke ondersteuning

Spotlights begroting na wijziging 2025

Bij huishoudelijke hulp zien we een kostendaling van 6% ten opzichte van de primitieve begroting voor 2025. Het aantal voorzieningen nam in 2024 veel minder toe dan we hadden verwacht.

In de primitieve begroting 2025 verwachtten we voor begeleiding en dagactiviteiten een stijging van het aantal cliënten. Deze stijging heeft zich binnen de dagactiviteiten niet doorgezet, waardoor de begroting na wijziging 2025 naar beneden is bijgesteld. Bij begeleiding zette de stijging wel door.

Binnen de hulpmiddelen en diensten constateren we een vrij constante kostenstijging, deels toe te schrijven aan de vergrijzing. Zowel voor de rolstoelvoorzieningen als voor het collectief vervoer hebben we een stijging in het gemiddeld aantal voorzieningen geraamd.

Financiële begroting na wijziging 2025

Noordwest Fryslân - Programma Wmo Taakveld	Begroting na wijziging 2025	Begroting 2025	Prognose 2024	Begroting na wijziging 2024	Jaar 2023
Lasten in euro's					
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	90.045	84.500	80.000	84.500	71.324
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	3.454.836	3.322.569	3.186.000	3.152.243	2.974.532
6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo)	8.674.179	9.183.597	8.549.302	7.902.659	6.841.874
6.712 Begeleiding (Wmo)	4.076.194	3.930.184	3.611.000	3.602.042	3.261.823
6.713 Dagbesteding (Wmo)	1.934.452	2.037.032	1.719.000	1.906.310	1.650.529
6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	-	-	-	-	-
6.791 PGB Wmo	464.643	661.200	450.000	568.780	443.708
Totale lasten Wmo	**18.694.348**	**19.219.083**	**17.595.302**	**17.216.534**	**15.243.790**
Baten in euro's					
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	116.100	109.300	116.100	96.927	110.583
6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo)	618.408	621.795	608.800	583.886	561.424
6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	-	-	-	-	2.996
Totale baten Wmo	**734.508**	**731.095**	**724.900**	**680.814**	**675.003**
Dekking in euro's					
Gemeentelijke bijdragen structureel	17.959.840	18.487.988	16.870.402	16.535.720	14.568.787
Gemeentelijke bijdragen incidenteel	-	-	-	-	-
Gemeentelijke bijdragen	**17.959.840**	**18.487.988**	**16.870.402**	**16.535.720**	**14.568.787**

Financiële uitgangspunten

- Algemeen
  - De aantallen zijn geïndexeerd/geëxtrapoleerd op basis van de meerjarige historische trend van het aantal voorzieningen/cliënten.
  - Voor de begroting na wijziging 2025 is rekening gehouden met een CPI van 3,4%. In de meerjarenraming zijn de budgetten conform de CPI zoals opgenomen in de septembercirculaire gemeentefonds 2024 met de volgende percentages geïndexeerd:
    - 2026: 2,4%
    - 2027: 2,3%
    - 2028: 2,3%

- Hulpmiddelen en diensten, Huishoudelijke Hulp, Begeleiding en Dagbesteding
  - Per 2026 beoogt het Rijk weer een inkomensafhankelijke eigen bijdrage voor de Wmo in te voeren. De verwachting daarbij is dat inwoners met een hoger inkomen minder van Wmo-voorzieningen gebruik zullen maken en de eigen bijdragen zullen toenemen. De invoering hiervan en de hoogte van de eigen bijdrage wordt op dit moment door het Rijk verder uitgewerkt. In deze begroting na wijziging hebben we met een voorziene stijging van de eigen bijdragen nog geen rekening gehouden. Aan de andere kant is ook bekend dat het Rijk de hoogte van de uitkering uit het gemeentefonds voor gemeenten zal verlagen. Uit een door ons gemaakte testberekening blijkt dat de korting op het gemeentefonds, de verlaging van lasten en de verhoging van de baten elkaar op te lijken heffen. Per saldo verwachten we dus dat gemeenten geen financieel voordeel gaan realiseren door de invoer van de inkomensafhankelijke bijdrage.
  - Het volume in uren van de maatwerkvoorzieningen, huishoudelijke ondersteuning en begeleiding is gebaseerd op het gemiddeld aantal uren in 2024. Hierbij hebben we, waar nodig, ook rekening gehouden met de meerjarige trend.
  - Voor collectief vervoer zijn de gerealiseerde ritten van 2024 gebruikt als referentie. Deze aantallen hebben we geïndexeerd met de trend die we meerjarig zien. Voor de eilanden hebben we rekening gehouden met de vernieuwde afspraken collectief vervoer.
  - De gemiddelde tarieven collectief vervoer zijn op basis van de voorlopige Nea-index 2025 geïndexeerd. Deze indexatie gaat laag uitvallen, omdat er in de vorige indexatie een te hoog uitgangspunt is genomen.

6.6 Begroting Bedrijfsvoeringsorganisatie

Financiële begroting na wijziging 2025

Bedrijfsvoering	Begroting na wijziging 2025	Begroting 2025	Prognose 2024	Begroting na wijziging 2024	Jaar 2023
Lasten in euro's					
Personeelskosten (salaris/inhuur)	9.693.622	9.699.393	9.123.412	9.305.538	8.549.305
Overige personeelskosten	517.000	501.607	515.000	450.000	644.944
Huisvestingskosten	404.000	430.000	385.000	420.000	364.192
Automatiseringskosten	990.000	885.000	885.000	885.000	844.383
Organisatiekosten	200.000	225.000	217.500	225.000	197.453
Afschrijvingen	175.000	175.000	100.000	200.000	164.386
Externe kosten (o.a. accountant/advies/BZF/adviesraad)	552.500	530.000	582.500	505.000	470.341
Structurele weerstandscapaciteit	-	-	-	-	-
Totale lasten Bedrijfsvoering	**12.532.122**	**12.445.999**	**11.808.412**	**11.990.538**	**11.235.003**
Baten in euro's					
Rente inkomsten	210.000	245.000	290.000	245.000	331.863
Dekking inzet eigen uren vanuit programma PIA	975.167	979.680	929.412	929.560	851.036
Dekking overig (o.a. ziektewet uitkeringen)	115.000	-	115.000	26.519	196.247
Totale baten Bedrijfsvoering	**1.300.167**	**1.224.680**	**1.334.412**	**1.201.079**	**1.379.146**
Dekking in euro's					
Gemeentelijke bijdragen structureel	11.231.955	11.221.319	10.474.000	10.789.459	9.855.857
Gemeentelijke bijdragen incidenteel	-	-	-	-	-
Gemeentelijke bijdragen	**11.231.955**	**11.221.319**	**10.474.000**	**10.789.459**	**9.855.857**

Financiële uitgangspunten

- Personeelskosten
  - Het personeelsbestand en de openstaande vacatures per 1 oktober 2024 vormen de basis voor de personeelsbegroting 2025. Er is rekening gehouden met een toename van de salariskosten op basis van Cao-afspraken en op basis van doorrekeningen vanuit de septembercirculaire 2024 van het Rijk.
  - Het financieel effect van de looncompensatie en de veranderingen in de formatie ten opzichte van de begroting 2025 is als volgt:

Financiele effecten personeelsbegroting (salaris/inhuur)	Begroting na wijziging 2025 t.o.v. begroting primitief 2025
	€
Autonome ontwikkeling	
Looncompensatie	-183.298
Financiële mutatie formatie	
Wijzigingen in de bedrijfsvoering	177.527
Totaal ontwikkelingen personeelsbegroting	**-5.771**

- De financiële mutatie van de looncompensatie is negatief. Dit komt doordat de verwachte cao-stijging ten opzichte van de primitieve begroting is afgenomen van 5,8% naar 4,4%.
- De financiële mutatie als gevolg van wijzigingen in de bedrijfsvoering hangt ten eerste samen met een tijdelijke formatieverruiming in verband met het opleiden van nieuwe medewerkers, vooruitlopend op de pensionering van ervaren medewerkers. Daarnaast is een extra bedrag geraamd voor de inhuur van derden in verband met investeringen in diverse IT-applicaties, die we hieronder verder toelichten.

- <u>Automatiseringskosten</u>
  - De automatiseringskosten stijgen als gevolg van prijsindexaties (+€ 67.000) en wettelijke vereisten rondom bijvoorbeeld de Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer (Wmebv). De lasten van shared service centrum Leeuwarden stijgen in 2025 met 10% als gevolg van de toename van met name personeel, licenties en servers. Met LIAS-applicaties ontwikkelen we in 2025 zelf onze planning en control-producten door. Met deze applicatie kunnen we ook proactief risico's identificeren, de naleving van regelgeving waarborgen en een nog veiligere digitale omgeving creëren. Hiernaast gaan we eind 2025 over op een ander salarispakket. De huidige leverancier ADP stopt met het aanbieden van deze dienstverlening/applicatie. In samenwerking met andere Friese gemeenten hebben we een nieuwe leverancier gevonden.

Verdeling bedrijfsvoeringslasten over gemeenten / programma's / taakvelden

Verdeling bedrijfsvoeringslasten over programma's	Begroting na wijziging 2025	Begroting 2025	Prognose 2024	Begroting na wijziging 2024	Jaar 2023
Programma Werk, Participatie en Inkomen	6.076.761	5.919.949	5.707.458	5.727.908	5.774.042
Programma Armoedebestrijding	1.594.480	1.651.971	1.613.441	1.556.663	1.372.563
Programma Wmo en Jeugdwet	3.560.714	3.649.399	3.153.100	3.504.888	2.709.252
Totaal De Dienst NWF	**11.231.955**	**11.221.319**	**10.474.000**	**10.789.459**	**9.855.857**

Verdeling bedrijfsvoeringslasten over gemeenten	Begroting na wijziging 2025	Begroting 2025	Prognose 2024	Begroting na wijziging 2024	Jaar 2023
Gemeente Harlingen	3.147.582	3.084.506	2.887.675	2.950.269	2.713.765
Gemeente Terschelling	463.639	460.473	414.511	451.261	421.970
Gemeente Vlieland	142.114	127.155	117.316	119.415	106.750
Gemeente Waadhoeke	7.478.620	7.549.185	7.054.497	7.268.513	6.613.372
Totaal De Dienst NWF	**11.231.955**	**11.221.319**	**10.474.000**	**10.789.459**	**9.855.857**

Bedrijfsvoeringslasten totaal Verdeling over taakvelden	Begroting na wijziging 2025	Begroting 2025	Prognose 2024	Begroting na wijziging 2024	Jaar 2023
0.4 Overhead	5.309.466	5.523.691	4.951.129	5.423.459	4.843.338
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	91.828	88.189	70.754	75.857	77.638
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	5.856	5.083	4.936	5.606	4.524
6.3 Inkomensregelingen	3.012.729	2.964.430	3.000.316	2.741.038	2.812.876
6.4 Begeleide participatie	358.649	297.201	259.900	242.878	168.935
6.5 Arbeidsparticipatie	296.670	353.465	325.038	317.542	217.743
6.60 Hulpmiddelen	217.126	194.078	164.426	203.252	181.665
6.711 Huishoudelijke hulp	523.886	521.231	489.962	491.717	402.556
6.712 Begeleiding	265.085	262.444	246.878	262.560	230.656
6.713 Dagbesteding	125.802	129.181	109.772	133.802	104.693
6.791 PGB Wmo	30.217				
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	56.828				
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	601.744				
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	11.633				
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	312.242				
7.792 PGB Jeugd	12.194				
6.821 Jeugdbescherming	-				
6.822 Jeugdreclassering	-				
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig		592.925	547.458	594.336	548.194
6.73a Pleegzorg		62.867	53.206	70.152	53.826
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig		194.223	212.994	189.020	180.017
6.74a Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf		15.621	15.975	14.362	13.633
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf		16.692	21.254	23.879	15.563
Totaal De Dienst NWF	**11.231.955**	**11.221.319**	**10.474.000**	**10.789.459**	**9.855.857**

6.7 Begroting EMU-saldo

Het Economische en Monetaire Unie (EMU)-saldo is een belangrijke indicator voor de gezondheid van de overheidsfinanciën. Het EMU-saldo is het verschil van inkomsten en uitgaven van de overheid en wordt berekend op basis van voorschriften van de Europese Unie. Hierbij is bepaald dat een tekort voor de gehele overheid niet meer dan 3 procent van het bruto binnenlands product (bbp) mag bedragen. Het overzicht van het EMU-saldo is een verplicht onderdeel in de begroting en geeft inzicht in toekomstige ontwikkelingen van de financieringsbehoefte.

Het EMU-saldo van De Dienst laat in 2025 een tekort zien. We verwachten in 2025 te moeten investeren in materiële vast activa op het gebied van software, telefonie, scanners en de implementatie van een nieuw salarispakket. Alle baten en lasten worden afgerekend met de gemeenten. Daardoor realiseren we geen exploitatiesaldo en kunnen we dit tekort niet compenseren.

EMU-Saldo in euro's	2028	2027	2026	2025
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-	-	-	-
Bij: Afschrijvingen	187.538	183.322	179.200	175.000
Af: Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	57.869	56.568	55.296	375.000
EMU-Saldo	**129.669**	**126.754**	**123.904**	**-200.000**

6.8 Begroting vermogen en financieel resultaat

Volgens de voorschriften van het BBV bevat onze begroting na wijziging ook een meerjarenraming van de balansstanden en het te verwachten financieel resultaat.

Verwachte omvang in euro's	31 december 2028	31 december 2027	31 december 2026	31 december 2025
Activa				
Materiële vaste activa	650.000	650.000	650.000	650.000
Financiële vaste activa	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Vlottende activa < 1 jaar	6.522.000	6.522.000	6.522.000	6.522.000
Liquide middelen	150.000	150.000	150.000	150.000
Overlopende activa	2.500.000	2.500.000	2.500.000	2.500.000
Totaal activa	**10.822.000**	**10.822.000**	**10.822.000**	**10.822.000**
Passiva				
Eigen vermogen	672.000	672.000	672.000	672.000
Voorzieningen	350.000	350.000	350.000	350.000
Vlottende passiva < 1 jaar	2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000
Overlopende passiva	7.800.000	7.800.000	7.800.000	7.800.000
Totaal passiva	**10.822.000**	**10.822.000**	**10.822.000**	**10.822.000**
Financieel resultaat	**-**	**-**	**-**	**-**

Het financieel resultaat is altijd € 0, omdat de gemeenten de tekorten financieren en overschotten aan de gemeenten terugbetaald worden.

6.9 Meerjarenraming

Volgens de voorschriften van het BBV bevat onze begroting na wijziging ook een meerjarenraming van 2025 t/m 2028.

Meerjarenraming jaar 2025-2028		Begroting 2028	Begroting 2027	Begroting 2026	Begroting na wijziging 2025
Programma	**Taakveld (nieuw)**				
Inkomen		**33.265.112**	**31.154.166**	**29.171.216**	**27.796.406**
	6.3 Inkomensregelingen	33.265.112	31.154.166	29.171.216	27.796.406
Werk en Participatie		**3.754.168**	**3.669.763**	**3.587.256**	**3.503.180**
	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	547.872	535.554	523.514	511.244
	6.4 WSW en Beschut Werk (Begeleide participatie)	1.357.676	1.327.152	1.297.314	1.266.908
	6.5 Arbeidsparticipatie	1.848.619	1.807.057	1.766.429	1.725.029
Armoedebestrijding		**2.220.706**	**2.170.778**	**2.121.973**	**2.072.239**
	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	183.321	179.199	175.171	171.065
	6.3 Inkomensregelingen	2.037.385	1.991.579	1.946.802	1.901.174
Wmo		**19.246.149**	**18.813.653**	**18.390.877**	**17.959.840**
	6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	96.496	94.327	92.206	90.045
	6.711 Huishoudelijke Hulp	8.632.579	8.438.667	8.249.110	8.055.771
	6.712 Begeleiding	4.368.236	4.270.025	4.174.023	4.076.194
	6.713 Dagbesteding	2.073.047	2.026.439	1.980.879	1.934.452
	6.60 Hulpmiddelen en diensten	3.577.858	3.497.458	3.418.865	3.338.736
	6.791 PGB Wmo	497.932	486.737	475.794	464.643
Jeugdwet		**29.958.106**	**29.284.561**	**28.626.159**	**27.955.233**
	6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	16.854.974	16.476.026	16.105.597	15.728.122
	6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	8.745.958	8.549.324	8.357.110	8.161.240
	6.751 Jeugdhup ambulant lokaal	1.591.756	1.555.968	1.520.986	1.485.338
	6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	325.851	318.525	311.364	304.066
	6.792 PGB Jeugd	341.567	333.887	326.381	318.731
	6.821 Jeugdbescherming	1.893.779	1.851.202	1.809.581	1.767.169
	6.822 Jeugdreclassering	204.220	199.628	195.140	190.567
Bedrijfsvoering	Bedrijfsvoering BVO	**12.565.273**	**12.122.521**	**11.627.010**	**11.231.955**
Totaal meerjarenraming NWF		**101.009.512**	**97.215.442**	**93.524.490**	**90.518.854**

Verdeling meerjarenraming over taakvelden (incl. overhead)	Begroting 2028	Begroting 2027	Begroting 2026	Begroting na wijziging 2025
0.4 Overhead	€ 5.939.740	€ 5.730.446	€ 5.496.213	€ 5.309.466
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	€ 833.922	€ 813.863	€ 793.742	€ 774.137
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	€ 103.047	€ 100.647	€ 98.268	€ 95.901
6.3 Inkomensregelingen	€ 38.672.860	€ 36.397.348	€ 34.236.712	€ 32.710.309
6.4 Begeleide participatie	€ 1.758.900	€ 1.714.238	€ 1.668.577	€ 1.625.557
6.5 Arbeidsparticipatie	€ 2.180.507	€ 2.127.250	€ 2.073.534	€ 2.021.699
6.60 Hulpmiddelen	€ 3.820.758	€ 3.731.800	€ 3.643.628	€ 3.555.861
6.711 Huishoudelijke hulp	€ 9.218.654	€ 9.004.091	€ 8.791.422	€ 8.579.657
6.712 Begeleiding	€ 4.664.788	€ 4.556.128	€ 4.448.431	€ 4.341.279
6.713 Dagbesteding	€ 2.213.782	€ 2.162.215	€ 2.111.105	€ 2.060.254
6.791 PGB Wmo	€ 531.736	€ 519.350	€ 507.074	€ 494.860
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	€ 1.655.329	€ 1.617.302	€ 1.579.812	€ 1.542.165
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	€ 17.528.150	€ 17.125.481	€ 16.728.506	€ 16.329.866
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	€ 338.866	€ 331.081	€ 323.406	€ 315.700
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	€ 9.095.265	€ 8.886.322	€ 8.680.334	€ 8.473.482
7.792 PGB Jeugd	€ 355.209	€ 347.049	€ 339.004	€ 330.925
6.821 Jeugdbescherming	€ 1.893.779	€ 1.851.202	€ 1.809.581	€ 1.767.169
6.822 Jeugdreclassering	€ 204.220	€ 199.628	€ 195.140	€ 190.567
Totaal meerjarenraming NWF	**€ 101.009.512**	**€ 97.215.442**	**€ 93.524.490**	**€ 90.518.854**

7 Besluit tot vaststelling

BESLUIT TOT VASTSTELLING

Het bestuur van de Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid Noordwest Fryslân

Besluit:

Vast te stellen de Begroting na wijziging 2025 van de Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid Noordwest Fryslân.

Aldus vastgesteld in de vergadering van,

Mevrouw M. van der Meer	De heer M.J. Jellema
Voorzitter	Secretaris

Bijlagen

Bijlage A: Verdeelsleutel kosten Bedrijfsvoering

Gemeente	Aantal inwoners per 1-1-2025*	Aantal uitk. gerechtigden (PIA) per 1-1-2025	Aantal Wmo-voorzieningen per 1-1-2025	Aantal Jeugd-voorzieningen per 1-1-2025
Harlingen	16.183	440	2.178	349
Terschelling	4.904	18	577	54
Vlieland	1.227	7	202	14
Waadhoeke	46.827	895	5.045	1.025
Totaal	**69.141**	**1.360**	**8.002**	**1.442**

De verdeling van de bedrijfsvoeringslasten heeft, volgens de voorschriften van onze Gemeenschappelijke regeling, op basis van onderstaande passage plaatsgevonden.

Hoofdstuk 6: Financiële bepalingen
Artikel 28: Bijdragen deelnemende gemeenten

3. De kosten die de Dienst aan de gemeenten toerekent, bestaan uit directe en indirecte kosten:

a. Directe kosten: deze kosten worden rechtstreeks toegerekend aan de gemeente waarvoor de kosten zijn gemaakt.
b. Indirecte kosten: deze kosten betreffen de bedrijfsvoeringskosten van de Dienst. De kosten worden op basis van een verdeelsleutel toegerekend aan de gemeenten. De volgende uitgangspunten zijn van toepassing:
   i. 30% wordt verrekend onder de gemeenten naar rato van het aantal inwoners per gemeente en 70% wordt verrekend onder de gemeenten naar rato van het aantal voorzieningen dan wel uitkeringsgerechtigden per gemeente.
   ii. Voor het bepalen van het inwonertal, het aantal voorzieningen en het aantal uitkeringsgerechtigden geldt 1 januari van het betreffende boekjaar als peildatum.

Het aantal inwoners per 1 januari 2025 is opgenomen op basis van cijfers van het CBS.

Bijlage B: De GR De Dienst Noardwest Fryslân

De Gemeenschappelijke Regeling Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid Noardwest Fryslân is in 2025 werkzaam voor de gemeenten:

Harlingen
Terschelling
Vlieland
Waadhoeke

Samenstelling bestuur en directie
De Dienst heeft een bestuur waarin iedere deelnemende gemeente door een wethouder wordt vertegenwoordigd. Het bestuur bestaat per 1 november 2024 uit de volgende leden:

Naam	Gemeente	Functie
Mevrouw M. van der Meer	Waadhoeke	Voorzitter
De heer P. Schoute	Harlingen	Lid
De heer A. Goldhoorn	Terschelling	Lid
Mevrouw M. Vellinga-Beemsterboer	Vlieland	Lid

De directie van de Dienst wordt gevormd door:

Naam	Functie
De heer M.J. Jellema	Directeur

Bijlage C: Uitgangspunten begroting na wijziging 2025

Programma	Uitgangspunt
Algemeen: Beleid	Landelijk, provinciaal, regionaal en lokaal beleid dat nog niet is vastgesteld voor 2025 is niet verwerkt in de begroting na wijziging 2025. Landelijk, provinciaal, regionaal en lokaal beleid dat in 2024 actief is, is in de begroting na wijziging 2025 op basis van going-concern opgenomen.
Algemeen: Indexatie	De CPI, zoals opgenomen in de septembercirculaire gemeentefonds 2024, is in het algemeen toegepast, waaronder in de berekende meerjarenraming. ○ 2025: 3,4% ○ 2026: 2,4% ○ 2027: 2,3% ○ 2028: 2,3%
Algemeen: Aantallen (bestands-ontwikkeling)	Het algemene uitgangspunt van de berekening van de aantallen 2025 is de realisatie in 2024 en de zichtbare trends vanaf 2023.
Inkomen: Indexatie aantal uitkeringsgerechtigden	De indexatie op de bestanden Participatiewet Basis en IOAW is voor 2025 0,66%. In de meerjarenraming zijn voor 2026-2028 de volgende percentages gehanteerd, dit conform de septembercirculaire gemeentefonds 2024 (groeifactor): o 2026: 1,91% o 2027: 1,69% o 2028: 2,28%
Inkomen: Indexatie gemiddelde uitkering	De gemiddelde uitkeringen zijn geïndexeerd conform de loonvoet sector overheid (voorheen CPI) zoals opgenomen in de septembercirculaire gemeentefonds 2024. Voor 2025 is de indexatie 4,7%. Voor de meerjarenraming is er met de volgende percentages geïndexeerd: o 2026: 3,8% o 2027: 4,8% o 2028: 4,0%
Inkomen:	Voor het bepalen van het gemiddeld aantal cliënten voor loonkostensubsidie is uitgegaan van de in de septembercirculaire

Indexatie aantal cliënten met Loonkostensubsidie	2024 gehanteerde groeifactor. Er is geïndexeerd met de volgende percentages ○ 2025: 14,6% ○ 2026: 6,8% ○ 2027: 6,4% ○ 2028: 6,2%
Inkomen: lasten TOZO	Voor de lasten van de uitvoering van het debiteurenbeheer TOZO (door BZF) is een reservering getroffen. De lasten vallen hierdoor niet in de exploitatie.
Inkomen: ROOO	De regeling Opvang ontheemden Oekraïne loopt van juli 2022 tot 4 maart 2026.
Werk en Participatie: Pastiel	De afspraken met Pastiel: ○ zoals opgenomen in de samenwerkingsovereenkomst 2024 ○ omtrent het financiële ingroeimodel ○ omtrent de financiering van de Werkstartregeling zijn toegepast op de begroting na wijziging 2025. Voor de jaren 2026-2028 is geïndexeerd conform CPI.
Werk en Participatie: Beschut Werken	Het gemiddeld aantal cliënten voor begeleiding Beschut Werk is gebaseerd op de realisatie van 2024. Voor het begeleidingsbudget Beschut Werk is een bedrag van € 10.000 opgenomen. Dit is gebaseerd op de realisatie van 2024. De gemeente ontvangt de vergoeding op basis van hun taakstelling maal een bedrag van € 11.300. Dit bedrag is van € 8.100 verhoogd naar € 11.300.
Armoedebestrijding: AV-Frieso	De AV-Frieso is per 2025 vervallen en is daarom niet meer begroot.
Armoedebestrijding: CER	De Compensatie Eigen Risico (CER) is gemaximaliseerd op het bedrag van €100,-. Hierop is geen indexatie toegepast.
Wmo: Indexaties:	Voor de begroting na wijziging 2025 is in het algemeen rekening gehouden met een CPI van 3,4%. Maar voor de Wmo hebben we meerdere indexaties namelijk: voorlopige OVA-percentage personeel 2025 4,18%, CPI september 2024 3,5% en voorlopige Nea index 2025 1,5%.
Wmo: Volume voorzieningen HH en BG	Het volume in uren van de maatwerkvoorzieningen, huishoudelijke ondersteuning en begeleiding is gebaseerd op het gemiddeld aantal

	uren in 2024. Hierbij hebben we, waar nodig, ook rekening gehouden met de meerjarige trend.
Wmo: Collectief vervoer	Voor collectief vervoer zijn de gerealiseerde ritten van 2024 gebruikt als referentie. Deze aantallen hebben we geïndexeerd met de trend die we meerjarig zien. Voor de eilanden hebben we rekening gehouden met de vernieuwde afspraken collectiefvervoer. De gemiddelde tarieven collectiefvervoer zijn op basis van de voorlopige Nea index 2025 geïndexeerd. Deze indexatie gaat laag uitvallen, omdat er in de vorige indexatie een te hoog uitgangspunt is genomen.
Wmo: Baten	Per 2026 beoogt het Rijk weer een inkomensafhankelijke eigen bijdrage voor de Wmo in te voeren. De invoering hiervan en de hoogte van de eigen bijdrage wordt op dit moment verder uitgewerkt. In deze begroting na wijziging hebben we met een voorziene stijging van de eigen bijdragen nog geen rekening gehouden. Anderzijds zal het Rijk hierdoor ook de hoogte van het gemeentefonds verlagen. In een test berekening gemaakt voor de gemeente Harlingen lijken de korting op het gemeentefonds, de verlaging van lasten en verhoging baten elkaar op te heffen.
Jeugdwet: Nieuwe Inkoop SJH en Wonen	**Risico!** Vanaf 1 januari 2024 is er sprake van een herzien inkoopstelsel voor Specialistische Jeugdhulp en Wonen. De nieuwe inkoop betreft een ingroeimodel. Alle (bestaande) cliënten moeten op 1 januari 2025 zijn geherindiceerd. Hierdoor hebben we op het moment van opmaak van de begroting nog geen volledig zicht hoe de cliënten in 2025 zijn verdeeld over de verschillende producten. Binnen de inkoop is het hiernaast niet te voorzien waar en wanneer cliënten zullen instromen en uitstromen. Er worden mogelijk zeer dure producten ingezet, soms tot wel € 150.000 op jaarbasis per cliënt. Wij raden de gemeenten aan om een eigen reserve te overwegen om onvoorziene tekorten aangaande jeugdhulp te kunnen opvangen.
Jeugdwet: Indexatie tarieven	De tarieven/kosten voor 2025 zijn geïndexeerd met 5,43%, dit is een combinatie van de correctie indexatie 2024 en de voorlopige indexatie voor 2025.
Jeugdwet: Lokale Inkoop	Lokale Inkoop betreffen onder andere vaststellingsovereenkomsten (VOK).

	○ Voor Terschelling is een geheel jaar ‘begeleiding in de klas’ begroot.
Jeugdwet: SDF	De begrote lasten van Sociaal Domein Fryslân zijn opgenomen op basis van de Begroting 2025 van SDF.
Jeugdwet: Gecertificeerde Instellingen	De begrote lasten m.b.t. de Gecertificeerde Instellingen zijn opgenomen op basis van de tariefafspraken 2024, realisatie 2023 en voorlopige realisatie 2024.
Bedrijfsvoering: Personeelsbegroting	Het personeelsbestand en de openstaande vacatures per 1 oktober 2024 vormen de basis voor de personeelsbegroting 2025. Er is rekening gehouden met een toename van de salariskosten op basis van Cao-afspraken (+4,4%) en op basis van doorrekeningen vanuit de septembercirculaire 2024 van het Rijk.
Bedrijfsvoering: Overige bedrijfsvoeringslasten	De overige bedrijfsvoeringslasten zijn in het algemeen geïndexeerd met de gehanteerde CPI (2025: 3,4%). De automatiseringslasten van shared service centrum Leeuwarden stijgen in 2025 met 10% als gevolg van de toename van met name personeel, licenties en servers.
Bedrijfsvoering: Rentebaten	De begrote rentebaten zijn opgenomen op basis van het verwachte 1 jaar vast rendement op onze liquiditeiten.

Bijlage D: Beleidsindicatoren

In het BBV is voorgeschreven dat gemeenten beleidsindicatoren opnemen in de begroting bij de programma's. Doel hiervan is om de begroting toegankelijker te maken voor raadsleden die niet met financiën zijn belast en om een betere onderlinge vergelijkbaarheid van de gemeentebegrotingen mogelijk maken.

Werk, Participatie en Inkomen

Beleidsindicator	Eenheid	Begroting na wijziging 2025	Begroting 2025	Begroting na wijziging 2024
27. Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	200	196	197
28. Lopende re-integratie voorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	472	471	471

De presentatie van de aantallen zijn gebaseerd op het gemiddeld aantal unieke cliënten op jaarbasis in de betreffende regeling. De re-integratie voorzieningen zijn de totaal aantal unieke voorzieningen op jaarbasis.

Jeugdwet

Beleidsindicator De Dienst Noardwest Fryslân	Eenheid	Begroting na wijziging 2025	Begroting 2025	Begroting na wijziging 2024
29. Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	13%	14%	14%
30. Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	1%	1%	2%
31. Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,4%	0,3%	0,3%

Wmo

Beleidsindicator De Dienst Noardwest Fryslân	Eenheid	Begroting na wijziging 2025	Begroting 2025	Begroting na wijziging 2024
32. Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	659	646	637

Bedrijfsvoering

Beleidsindicator	Eenheid	Begroting na wijziging 2025	Begroting 2025	Begroting na wijziging 2024
1. Formatie	Fte per 1.000 inwoners	1,61	1,63	1,65
2. Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	1,61	1,63	1,65
3. Apparaatskosten	Kosten per inwoner	€ 162	€ 162	€ 156
4. Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	5,5%	2,1%	2,1%
5. Overhead	% van totale lasten	5,9%	6,5%	6,9%

Bijlage E: Berekening weerstandsvermogen bedrijfsvoeringsorganisatie

Risico's	Oorzaak	Gevolg	Beheermaatregelen	Financiële impact	Kans	Benodigde weerstands-capaciteit
				a	b	= a*b
Hoger ziekteverzuim dan verwacht	Afbouw ziekteverzuim lukt minder goed dan gewenst door blijvend hoge en soms te hoge werkdruk (door bijvoorbeeld uitvoer tijdelijke regelingen, krapte arbeidsmarkt)	Meer inhuren dan geraamd waardoor de uitvoeringskosten toenemen Financiële gevolgen. Uitgaand van 8,8% ziekteverzuim (t/m Q3 2024, o.b.v. de afgelopen 24 maanden), bij een streefcijfer van 5%.	Vanuit management en HR wordt extra aandacht gegeven aan verzuimpreventie en wordt extra geïnvesteerd in verzuimbegeleiding. Daarnaast zijn verschillende initiatieven ontplooid en doelstellingen geformuleerd om medewerkers te vinden en binden en het risico op onderbezetting te minimaliseren.	356.502	75%	267.376
Hogere uitvoeringskosten door uitvoer extra regelingen	Onverwachte omstandigheden (Corona, oorlog Oektraine) hebben de afgelopen jaren tot de uitvoer van extra regelingen (Tozo, Tonk, Energietoeslag, leefgeld Oekraine) geleid.	De uitvoer van extra regelingen vraagt om extra inzet van tijdelijke medewerkers. De afgelopen jaren heeft laten zien dat we hier gemiddeld € 400.000 op uitgeven.	Dit risico is beperkt beinvloedbaar. Daar waar mogelijk worden werkzaamheden zoveel mogelijk binnen de bestaande bezetting opgepakt. Als dit echter niet mogelijk is, omdat de werkdruk te hoog wordt, zullen externe medewerkers worden ingeschakeld.	400.000	60%	240.000
Transitievergoeding bij ontslag	De Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (WNRA) is per 1 januari 2020 van kracht. Bij ontslag of afloop van tijdelijke contracten kan een transitievergoeding aan de orde zijn.	De transitie vergoeding bedraagt maximaal € 81.000 per medewerker bij ontslag (afhankelijk van duur dienstverband, leeftijd en salaris). Bij afloop van tijdelijke contracten gaat het vaak over een half tot heel maandsalaris.	Ook dit risico is beperkt te sturen. Een goede HR cyclus is ingericht en er wordt volop ingezet op het binden en inspireren van medewerkers. Hoewel dit gelukkig weinig voorkomt, kan echter niet altijd worden voorkomen dat soms ook afscheid van een medewerker wordt genomen.	162.000	40%	64.800
Onderhoud gebouw	Het Rijk heeft zich ten doel gesteld om tot 2030 een CO2-reductie van 55% te realiseren. Als overheidsorganisatie willen wij ons steentje bijdragen.	Dit kan betekenen dat we extra moeten investeren in duurzame oplossingen voor ons kantoor. Te denken valt aan alternatieve energiebronnen, vervanging van (een deel) van de huidige installaties. Dit kan dus extra of hoge(re) investeringskosten met zich meebrengen. We schatten het risico op € 75.000 en de kans dat dit zich	Bij investeringen wordt een afweging gemaakt hoe om te gaan met duurzaamheid. Verder zal steeds een afweging gemaakt worden tussen het naleven van de visie op verduurzamen en de kosten die daarmee gepaard gaan.	75.000	40%	30.000
Melding datalek	De Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) schrijft voor dat organisaties waar zich een ernstig datalek voordoet dit binnen 72 uur melden bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). Een datalek wordt als ernstig gezien als het leidt tot een aanzienlijke (kans op) ernstige nadelige gevolgen voor de bescherming van persoonsgegevens.	Indien een datalek niet (tijdig) wordt gemeld, dan kan de AP een boete opleggen tot maximaal € 10 miljoen euro of 2% van de omzet.	Doorlopend wordt aandacht besteed aan de bewustwording wat betreft het melden van datalekken. Ondanks alle maatregelen is het echter niet ondenkbaar dat er een lek kan ontstaan. In geval dit gebeurt, zullen we dit conform de vereisten melden. Het kan echter voorkomen dat er onbewust is gelekt. Bij onbewust lekken is de termijn van 72 uur kort en bij een te late aangifte kan er dus een boete worden opgelegd. De kans dat dit zich voordoet, is klein.	10.000.000	1%	100.000
Totaal						**672.176**

Bijlage F: Begrippenlijst

Lijst gehanteerde begrippen
Arbeidsparticipatie omvat alle op arbeid gerichte participatie- en re-integratievoorzieningen, zoals scholing, werkervaringsplaatsen en leer/werk trajecten.
Bbz gevestigde ondernemers: Een gevestigde ondernemer die tijdelijk niet in zijn levensonderhoud kan voorzien, kan een beroep doen op de Bbz. Een ondernemer die meer dan anderhalf jaar een bedrijf of beroep uitoefent, wordt gezien als een gevestigde ondernemer.
Bbz startende ondernemers: Als een startende ondernemer tijdelijk niet in zijn levensonderhoud kan voorzien, kan een beroep op de Bbz worden gedaan. Een inwoner die vanuit een werkloosheidssituatie een onderneming start, wordt gezien als startende ondernemer.
Begeleiding betreft dienstverlening aan cliënten met een beperking (fysiek/ psychisch), die zelfstandig wonen en die ondersteuning nodig hebben en verkrijgen middels een beschikking. Denk aan individuele begeleiding.
Beschermd wonen betreft een regeling voor het niet meer zelfstandig kunnen wonen vanwege psychische en/of psychosociale problematiek (uitvoering verloopt via gemeenten en Sociaal Domein Fryslân).
Dagbesteding betreft dienstverlening aan cliënten met een beperking (fysiek/ psychisch), die zelfstandig wonen en die ondersteuning nodig hebben en verkrijgen middels een beschikking. Denk aan dagbesteding/ dagactiviteiten.
Geëscaleerde zorg 18- behoren maatregelen gericht op de opvang en het verbeteren van de veiligheid van kinderen en jeugdigen 18- met inbegrip van maatwerkdienst-verleningsmaatregelen voor jeugdigen die in de desbetreffende opvang voorzieningen verblijven zoals, kinderbeschermingsmaatregelen, jeugdreclassering, voogdij en onder-toezichtstellingen.
Gesloten plaatsing is een vorm van jeugdhulp waarbij de jongere verblijft bij een jeugdhulpaanbieder op basis van een machtiging gesloten jeugdzorg of een machtiging BOPZ of machtiging Wvggz.
Huishoudelijke hulp betreft dienstverlening aan cliënten met een beperking, die zelfstandig wonen en die ondersteuning nodig hebben en verkrijgen middels een beschikking. In dit geval huishoudelijke ondersteuning.
Inkomensregelingen zijn alle inkomensvoorzieningen en loonkostensubsidies op grond van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz2004. Waaronder tevens bijzondere bijstand en AV-Frieso.

IOAW: deze inkomensvoorziening is bedoeld voor mensen die na hun 50e werkloos zijn geworden en langer dan 3 maanden een werkloosheidsuitkering hebben gehad.

IOAZ: deze inkomensvoorziening is bedoeld voor inwoners boven de 55 jaar met een eigen bedrijf die onvoldoende inkomsten genereren om in hun levensonderhoud te kunnen voorzien.

Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf zijn GGZ-behandelingen zonder verblijf voor Generalistische Basis GGZ, kindergeneeskunde en jeugd ggz behandelingen, waaronder ook voor dyslexie.

Jeugdbescherming is individuele maatwerkdienstverlening voor jeugdigen 18- in opvangvoorziening waaronder Kinderbeschermingsmaatregelen OTS en Voogdij.

Jeugdhulp crisis/ LTA/ GGZ-verblijf betreft jeugdhulp dat vanwege een crisissituatie verleend wordt thuis of bij een aanbieder, alle jeugdhulp die valt onder het Landelijk Transitiearrangement (LTA), en GGZ-behandeling waarbij sprake is van opname.

Jeugdhulp met verblijf overig wordt op deze categorie verantwoord als het niet kan worden toebedeeld aan Pleegzorg of Gezinsgericht. Hieronder vallen ook begeleid wonen en kamertraining.

Jeugdhulp zonder verblijf overig wordt op deze categorie verantwoord als het niet kan worden toebedeeld aan begeleiding, behandeling of dagbesteding.

Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie of leerplichtambtenaar in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen.

Kansrijk (Participatie): In deze categorie vallen inwoners met een loonwaarde van 80 tot 100 procent. Deze categorie kan vrij snel uitstromen naar regulier werk en heeft daarbij vaak alleen lichte ondersteuning nodig, zoals sollicitatietraining.

Maatwerkdienstverlening 18- betreft vormen van jeugdhulp die door de gemeente als individuele (niet vrij toegankelijke) voorziening worden aangemerkt waaronder o.a. begeleiding, jeugd- en opvoedhulp, pleegzorg en verblijf.

Maatwerkvoorzieningen betreft materiële voorzieningen die op basis van een beschikking verstrekt worden (woon-, rolstoel- en vervoersvoorzieningen) aan mensen met fysieke beperkingen om zelfstandig te kunnen functioneren. Onderdeel van maatwerkvoorziening is ook collectief vervoer.

Overige maatwerkarrangementen worden op deze categorie verantwoord als ze niet kunnen worden toebedeeld aan huishoudelijke hulp, begeleiding of dagbesteding.

Participatiewet: deze wet is ingevoerd met ingang van 1 januari 2015 en vervangt het voorgaande stelsel van Wet Werk en Bijstand, Wet sociale werkvoorziening en Wajong.

Perspectiefrijk (Participatie): Deze categorie betreft inwoners met een loonwaarde van 40 tot 80 procent. Deze groep heeft veel ondersteuning nodig, vaak voor langere periode, bij het uitvoeren van regulier werk. Denk bijvoorbeeld aan het opdoen van arbeidsritme.

Pleegzorg is een vorm van jeugdhulp waarbij een jongere (tijdelijk) wordt opgenomen in een pleeggezin en waarbij pleegkind, pleegouders en eigen ouders worden begeleid door een pleegzorgaanbieder.

Samenkracht en burgerparticipatie bevat de nieuwe Wet Inburgering die per 1 januari 2022 van kracht is, kosten van kinderopvang SMI en de kosten van Wmo mantelzorg.

Toegang en eerstelijnsvoorzieningen betreft onder meer de kosten voor inschakeling externe experts door Gebiedsteams.

Van waarde (Participatie): In deze categorie vallen inwoners met een loonwaarde van 0 tot 40 procent. Zij zijn op dit moment niet in staat om te werken, maar zijn wel van waarde. Bijvoorbeeld door vrijwilligerswerk of (arbeidsmatige) dagbesteding.

WSW en beschut werk (Begeleide participatie) omvat voorzieningen ter bevordering van maatschappelijke participatie die niet gericht zijn op doorstromen naar arbeid, zoals beschut werken en dagbesteding. Ook de directe werkzaamheden van de casemanagers gericht op het bevorderen van maatschappelijke participatie worden tot dit taakveld gerekend.

Het leven loopt soms anders dan je zou willen. Je kunt te maken krijgen met ingrijpende problemen. Of je hebt vragen. Over kinderen. Opvoeding. Ziekte. Zorg. Werk. Geld. Ouder worden. Kom je er zelf of met je omgeving niet uit, dan zijn er hulpverleners en sociale voorzieningen.

En wij van De Dienst; wij adviseren over die voorzieningen. En we organiseren ze ook. We leveren kennis en ondersteuning. Zodat inwoners zelfstandig(er) kunnen wonen, leven en werken. Zo zorgen we ervoor dat sociale ondersteuning werkt.

Postbus 4
8800 AA Franeker
t. 0517 - 380 200

contact@sozawe-nw-fryslan.nl
www.sozawe-nw-fryslan.nl

De Dienst
Noardwest Fryslân
zo werkt het sociaal